

Dnr 1.6.3-2014-3906
Dnr 3.2.17-9706/15 (SJV dnr)

Tillväxtverkets handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014–2020

Uppdaterad den 18 februari 2022

Godkänd av Jordbruksverket den 1 mars 2022

Träder i kraft den 22-03-01

Sammanfattning

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Den handlingsplan som Tillväxtverket ansvarar för finns inom prioriterat område 6, fokusområde 6a och 6b. Handlingsplanen innehåller åtgärderna 1 Kompetensutveckling (*delåtgärd 1.1 kompetensutveckling och delåtgärd 1.2 demonstrationer och information*), 2 Rådgivning (*delåtgärd 2.1 stöd till rådgivningstjänster*), 7 Service infrastruktur och attraktiv landsbygd (*delåtgärd 7,5 stöd till investeringar i investeringar för rekreation och turism samt för turistinformation*) samt 16 Samarbete (*delåtgärd 16.2 pilotprojekt och utveckling*).

Tillväxtverkets handlingsplan ska användas för att styra Tillväxtverkets arbete med urval och prioritering av projektansökningar. I genomförande av Tillväxtverkets handlingsplan kommer befintliga nätverk inom att nyttjas som stödjande referensnätverk.

Handlingsplanen rymmer tre separata avsnitt som var för sig beskriver Tillväxtverkets prioriteringar tillsammans med åtgärdens genomförande för området.

Avsnitt ***Stärkt tillgänglighet till kommersiell service*** avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till en utvecklad servicestruktur i Sveriges landsbygder.

Avsnitt ***Digitalisering av små företag*** avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till stärkt affärsutveckling genom digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder.

Avsnitt ***Investeringar i rekreation och turism*** avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till besöksmålsutveckling inom natur- och kulturturism med särskilt fokus på utveckling av leder för vandring och cykling.

Innehållsförteckning

Syftet med handlingsplanen	4
EU:s mål styr innehållet i programmen.....	4
Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	5
Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet	6
Landsbygdsprogrammets landsbyggsdefinition	9
STÄRKT TILLGÄNGLIGHET TILL KOMMERSIELL SERVICE	11
Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i Sveriges landsbygder	11
Stödjande referensnätverk - service	16
Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	18
Urvalskriterier	18
Indikatorer och målvärden.....	19
(Åtgärd 1) Kompetensutveckling	20
Stöd till kompetensutveckling för lokal serviceutveckling (<i>delåtgärderna 1.1, 1.2 inom fokusområde 6b</i>).....	20
(Åtgärd 16) Samarbete	25
Stöd till pilotprojekt och utveckling	25
Kommunikation.....	31
Kommunikationsplan	31
DIGITALISERING AV SMÅ FÖRETAG	11
Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka näringslivet samt mikro- och småföretag kring digitaliseringens möjligheter för ökad affärsutveckling.....	35
Stödjande referensnätverk - digitalisering.....	39
Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	42
Urvalskriterier	42
Indikatorer och målvärden.....	43
Beslutsomgångar och utlysningar	43
(Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning	44
Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (<i>delåtgärderna 1.2, 2.1 inom fokusområde 6a</i>).....	44

(Åtgärd 16) Samarbete	49
Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb (delåtgärder 16.2 inom fokusområde 6.a)	49
Kommunikation.....	53
<i>INVESTERINGAR I REKREATION OCH TURISM</i>	58
Tillväxtverkets prioriteringar för stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism.....	58
Stödets inriktning	59
Stödjande referensnätverk - besöksnäring.....	60
Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	62
Urvalskriterier	62
Indikatorer och målvärden.....	63
Beslutsomgångar och utlysningar	63
(Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.....	64
Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)	64
Kommunikation.....	68
Kommunikationsplan	68
Arbete med andra mål och lokal utveckling.....	58
Arbete med lokal utveckling	72
Uppföljning av handlingsplanen	73

Syftet med handlingsplanen

Handlingsplanen ska användas för att styra vårt arbete med prioritering och urval av ansökningar samt referensnätverk, kommunikation och samordning med andra fonder samt annan regional och lokal utveckling.

Stöden till landsbygdsutveckling som finns i landsbygdsprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen [1], landsbygdsförordningen [2] och forskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar [3]. Handlingsplanen är ett komplement till dessa bestämmelser och används för att vi ska kunna anpassa våra prioriteringar efter våra förutsättningar. I handlingsplanen ingår också att ange sådana uppgifter som vi har beslutat om för vissa stöd.

Det är Jordbruksverket som godkänner handlingsplanen. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet.

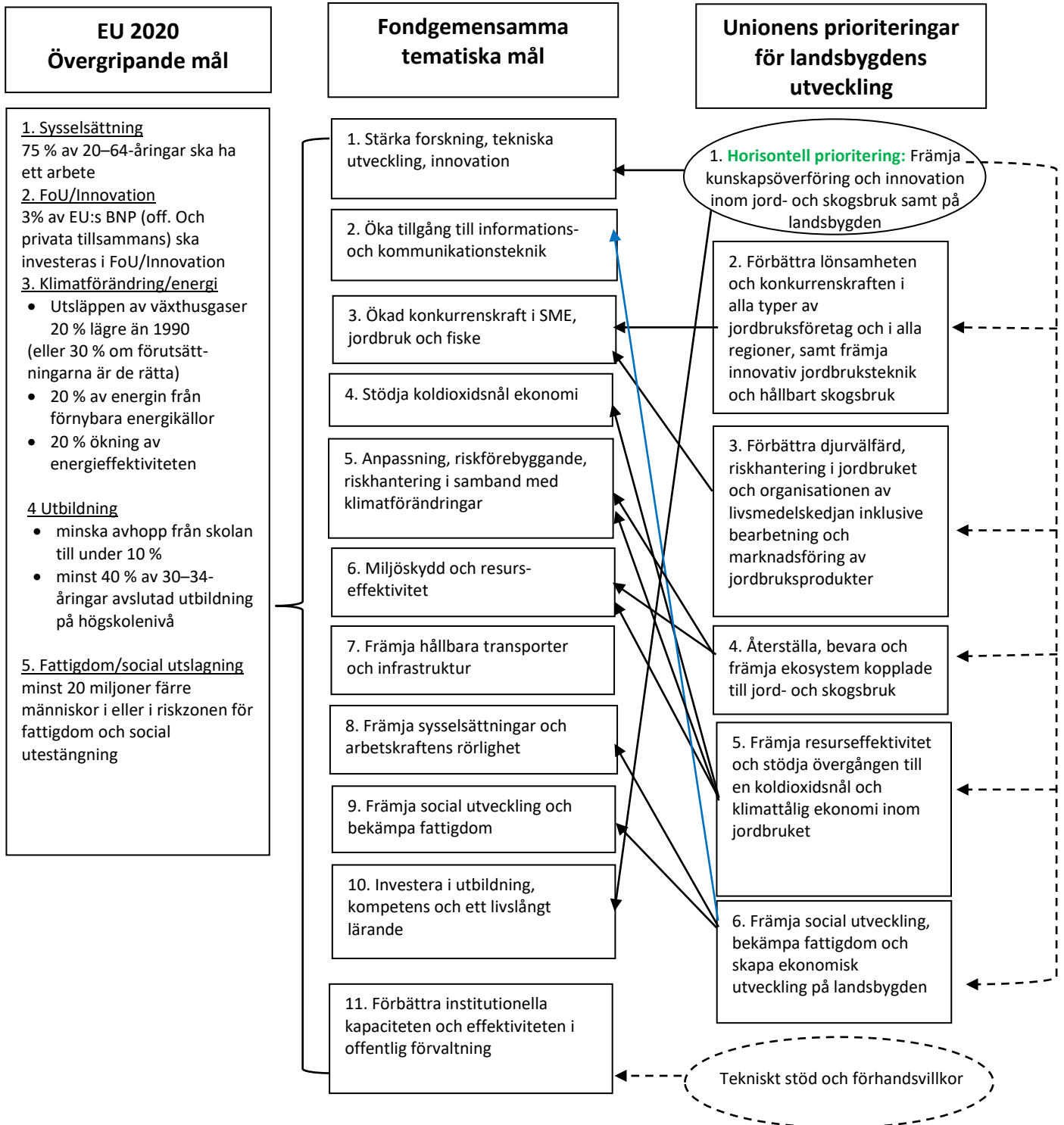
När vi fattar ett beslut om stöd, ska den senast godkända handlingsplanen ligga till grund för beslutet.

EU:s mål styr innehållet i programmen

Alla landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning. I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och socialfondsprogrammet gemensamt bidra till de fondgemensamma tematiska målen, se bilderna nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

Figur 1. Landsbygdsprogrammet och fondgemensamma målen

Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på fokusområden och delåtgärder. Fokusområdena 1abc ska genomsyra samtliga åtgärder och finns därför inte med i tabellen "landsbygdsprogrammet 2014–2020". 1 abc handlar om kunskapsöverföring och innovation.

Följande prioriteringar och fokusområden används inom det svenska landsbygdsprogrammet:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk samt på landsbygden.
 - a) främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden
 - b) stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljö kvalitet
 - c) främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk
2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk
 - a) konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog
 - b) underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk-, trädgård- samt rennäring
3. Förbättra djurvälstånd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter
 - a) förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälstånd.
4. Återställa, bevara och främja ekosystem kopplade till jord- och skogsbruk
 - a) återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden
 - b) förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
 - c) förebygga markerosion och förbättra markskötseln
5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket
 - b) effektivisera energianvändningen inom jordbruket
Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklings skäl hanteras under fokusområde 5c, på så sätt kan en resursmässig splittring på flera fokusområden undvikas (från programmet).
 - c) främja tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel
 - d) minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak
6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden
 - a) främja diversifiering, skapande och utveckling av nya små företag och arbetstillfällen
 - b) främja lokal utveckling på landsbygden

c) anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur

Här ser du de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden. Länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket är myndigheter som handlägger stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet.

I handlingsplanens avsnitt *Stärkt tillgänglighet till kommersiell service, Digitalisering av små företag* samt *Investeringar i rekreation och turism* finns de åtgärder som Tillväxtverket handlägger. 1 Kompetensutveckling (*delåtgärd 1.1 kompetens-utveckling och delåtgärd 1.2 demonstrationer och information*), 2 Rådgivning (*delåtgärd 2.1 stöd till rådgivningstjänster*), 7 Service infrastruktur och attraktiv landsbygd (*delåtgärd 7,5 stöd till investeringar i investeringar för rekreation och turism samt för turistinformation*) samt 16 Samarbete (*delåtgärd 16.2 pilotprojekt och utveckling*).

Figur 2. Landsbygdsprogrammet 2014-2020 åtgärder artiklar och fokusområden

Landsbygdsprogrammet 2014-2020										
Kod för åtgärd och delåtgärd		Fokusområde								
		2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
		Konkurrenskraft och lönsamhet	Unga	Lokala marknader, kort livsmedelskedja och djurvälfärd	Miljö i jordbruket	Energieffektivisering och förnybar energi	Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak	Nya jobb och diversifiering	Lokal utveckling	Bredband
1	Kompetensutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
1.1	Stöd till kompetensutveckling	x		x	x			x	x	
1.2	Stöd till demonstrationer och information	x		x	x			x	x	
2	Rådgivning	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
2.1	Stöd till rådgivningstjänster	x		x	x			x	x	
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare	x		x	x			x		
4	Investeringar till jordbruk, trädgård och rennäring	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
4.1	Investeringsstöd inom jordbruk, trädgård och rennäring	x				x	x			
4.2	Förädlingsstöd			x				x		
4.4	Miljöinvesteringar									
4.4	Stängsel mot rovdjur				x					
4.4	Engångsröjning av betesmark				x					
4.4	Reglerbar dränering				x					
6	Jordbruks- och affärsutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
6.1	Startstöd		x							
6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat					x	x	x		

Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition

Landsbyggsdefinitionen i landsbygdsprogrammet består av fyra huvuddelar; jordbruksföretag, mindre tätorter, regionala undantag samt särskild definition för lokalt ledd utveckling. Under vissa omständigheter kan enskilda åtgärder tillämpa en annan definition.

Ingen geografisk avgränsning kommer att tillämpas för de insatser som har anknytning till jordbruksföretag, jordbruksverksamhet, skogsbruksverksamhet, målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk eller för investeringar i bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter även om stödmottagaren är lokaliserad i en tätort.

För övriga åtgärder, delåtgärder eller typer av insatser med undantag för lokalt ledd utveckling, definieras landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare enligt SCB:s befolkningsstatistik för år 2015. I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med mer än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Förekomsten av tätorter i ett annars glest befolkat område kan vara viktiga stödjepunkter i genomförandet av programmet. Av denna anledning bör berörda myndigheter som handlägger stöd som riktas till de län där befolkningstätheten är lägre än medelvärdet för riket (22,9 invånare per kvadratkilometer) ges möjlighet att nyansera och utveckla den ovan bestämda huvudregeln. Detta kan göras genom att större tätorter räknas in i tillämpningsområdet för dessa län.

Tillväxtverkets landsbygdsdefinition

Tillväxtverket följer landsbygdsprogrammets landsbyggsdefinition mot bakgrund av skrivningen: I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med mer än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Vad gäller investeringsstöd för rekreation och turism (delåtgärd 7.5) tillåts inga investeringar inom tätorter med mer än 3 000 invånare, trots att projektet tillför mervärden till landsbygdsområden, om inte befolkningstätheten i länet är under riksnittet.

STÄRKT TILLGÄNGLIGHET TILL KOMMERSIELL SERVICE

Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i Sveriges landsbygder.

Regionalt servicearbete

Tillväxtverket har sedan 2009 haft i uppdrag att stödja länen i genomförandet av de regionala serviceprogrammen. I uppdraget ingår även att årligen rapportera om det regionala arbetet till Näringsdepartementet. Av Tillväxtverkets uppföljningar framgår att de regionala serviceprogrammen är uppskattade ramverk för arbetet med servicefrågorna på länsnivå. De regionala serviceprogrammen fungerar som stöd i genomförandet av enskilda insatser samt bidrar till att behålla helhetsperspektivet på länets arbete med servicefrågorna. Programmen fungerar som kommunikationsverktyg och strategiskt viktiga dokument gentemot beslutsfattare samt i kommunikation med samverkande parter.

I genomförandet av de regionala serviceprogrammen har det blivit tydligt att en regional strategisk processledning är av stor betydelse för att skapa delaktighet och engagemang bland länets kommuner i servicearbetet. Kommunernas medverkan och engagemang är dessutom avgörande för att skapa långsiktighet i det servicearbete som genomförs lokalt utifrån privata och ideella initiativ. Därtill har tillgång till IT blivit allt viktigare för att skapa nya innovativa lösningar i utsatta områden, en fungerande kommunikation är avgörande för allt samarbete på lokal och regional nivå.

Av Tillväxtverkets arbete med att stötta och följa upp det regionala servicearbetet framgår det dock även att det saknas tillräckliga metoder, kunskap och resurser för att aktivt kunna arbeta med regional strategisk processledning. Det saknas på många håll delaktighet och engagemang från kommuner i servicearbetet vilket i sin tur påverkar långsiktigheten i de servicearbete som genomförs lokalt. På många håll runt om i landet förses bygder med den senaste generationens bredband, fast eller mobilt. För att kunna ta vara på denna resurs behöver också kunskap om digitaliseringens möjligheter utvecklas i samma utsträckning.

Något som också kommer att påverka det regionala servicearbetet de närmast kommande åren, är att flera län befinner sig mitt i en omorganisation till följd av regionbildning. Ansvaret för det regionala serviceprogrammet överförs därmed från länsstyrelse till region, tillika de stöd till kommersiell service som beviljas inom ramen för programmet. Detta med undantag för investeringsstödet till kommersiell service som under 2016 har flyttats i motsatt riktning till länsstyrelsen för att hanteras inom ramen för landsbygdsprogrammet.

I dessa län kommer det att vara Regionen som bär samordningsansvaret för det regionala serviceprogrammet, även om finansieringen av dess insatser kommer att vara fördelade mellan två organisationer Regionen och Länsstyrelsen. Detta kommer att ställa stora krav på

samverkan på regional nivå, och på en välfungerande regional process för att kunna behålla och utveckla en hållbar servicestruktur.

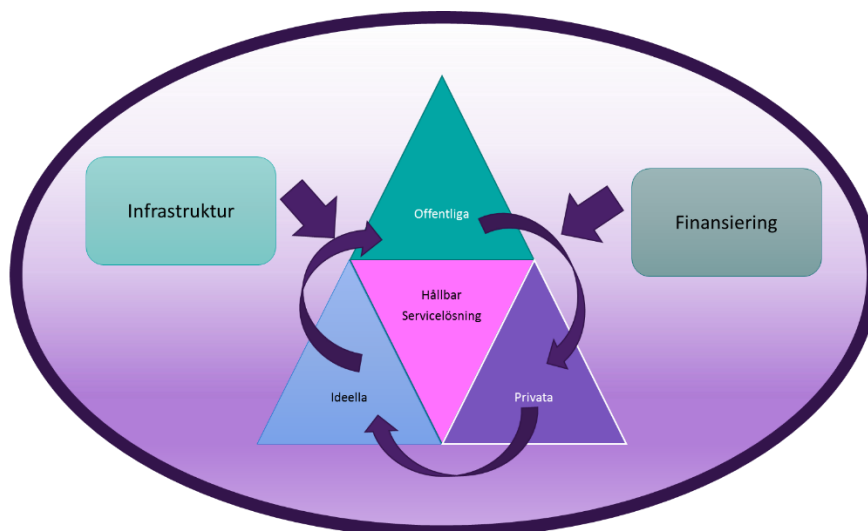
Grundläggande service - lokalt

För att jobb och tillväxt ska ske i hela landet krävs tillgång till en grundläggande service där människor verkar och bor, vilket enligt den av regeringen initierade utredningen om *Service i glesbygd* utgörs av *dagligvaror, drivmedel, betaltjänster, post* och *apotek*. Insatser som syftar till en god tillgänglighet till grundläggande service av det här slaget har stor betydelse för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta samt starta och driva företag.

Marknaderna och servicenäten har under lång tid genomgått en omstrukturering, med en eskalering de senaste åren. Nätet av exempelvis dagligvarubutiker har förändrats, framför allt genom att de mindre butikerna blivit betydligt färre samtidigt som de allra största butikerna har blivit fler. Den här utvecklingen har lett till en i generella termer försämrad fysisk tillgänglighet till service i de flesta gles- och landsbygdsområden.

För Sveriges gles- och landsbygder innebär urbaniseringen och den demografiska utvecklingen på en och samma gång både en utmaning och möjlighet att utveckla innovativa servicelösningar. Tillväxtverkets erfarenhet från arbetet med att stötta utveckling av lokala servicelösningar är att det behövs dialog, förståelse och vilja till samarbete mellan det offentliga, privata och ideella. Lösningar som bygger på en ökad samordning och samverkan mellan olika typer av aktörer utifrån lokala förutsättningar kan ge möjligheter att bli både bärkraftiga och långsiktiga.

Figur 3. Modell för en hållbar lokal servicelösning

Inriktning Tillväxtverkets handlingsplan

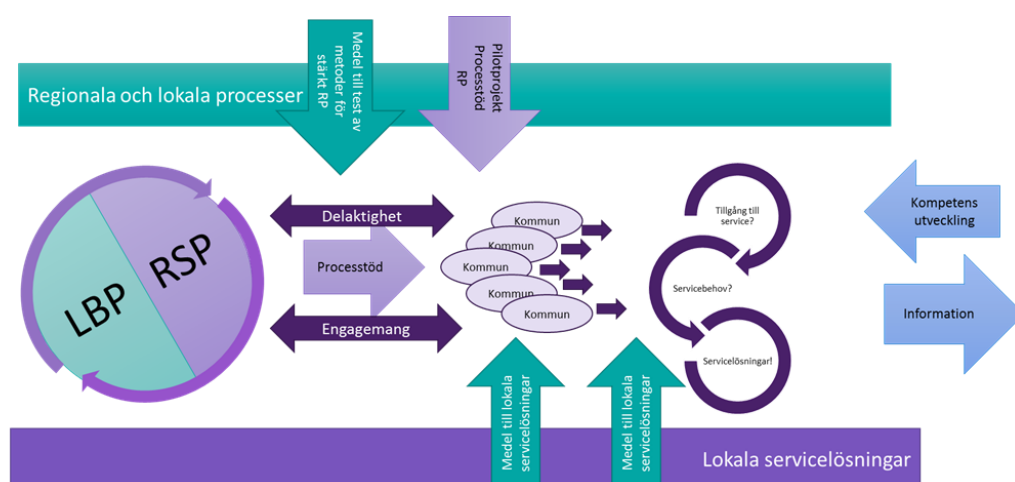
För att projektmedel i Tillväxtverkets handlingsplan ska göra så stor nytta som möjligt, med att skapa en långsiktigt hållbar servicestruktur i Sveriges gles- och landsbygder, krävs att utvecklingsarbetet genomförs från två håll samtidigt. Därför har Tillväxtverket valt två genomgående inriktningar i handlingsplanen, dels *Regionala och lokala processer*, dels *Lokala servicelösningar*.

Det strategiska arbetet med att planera och prioritera servicearbetet på regional nivå förutsätter att det finns en fungerande kommunikation och samverkan mellan de regionala aktörerna samt mellan de regionala och kommunala aktörerna. Detta förutsätter i sig att det finns kapacitet på kommunal nivå både med avseende på resurser och kunskap om samspelet mellan regional och lokal process för lokal serviceutveckling.

Det är det lokala behovet och dess förutsättningar som utgör fundamentet för all serviceutveckling varpå det behövs en understödjande process för det lokala behovsdrivna engagemanget. Den lokala nivåns initiativ behöver erkännande och stöd för att ha förutsättning att utvecklas till hållbara lokala servicelösningar.

Handlingsplanens möjliga insatser inom delåtgärd 16.2 pilotprojekt och utveckling är uppdelat och beskrivet enligt dessa två inriktningar. Handlingsplanens delåtgärd 1.1 kompetensutveckling och delåtgärd 1.2 information och demonstration är inte uppdelade, men ska komplettera genomförandet av respektive inriktning.

(Se kapitel 5 och 6 för information om tillgängliga projektmedel)

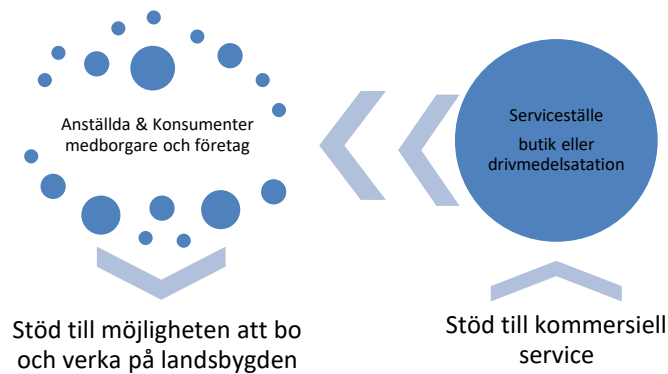
Figur 4. Tillväxtverkets handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014–2020

Målgrupp

För att kunna bo och verka i alla delar av landet behöver det finnas tillgång till ett grundläggande utbud av kommersiell och offentlig service inom rimliga avstånd. En god servicenivå är med andra ord en av många förutsättningar för att ta tillvara den tillväxtpotential och den utvecklingskraft som finns lokalt. Begreppet tillgänglighet kan ha olika betydelser och innebörd i olika sammanhang. Huruvida en servicefunktion kan anses tillgänglig varierar utifrån människors och företags olika behov, möjligheter, preferenser och förmåga att ta del av denna service. Behoven kan även variera mellan olika skeden i livet och olika livssituationer. Servicen behöver vara tillgänglig både i tid och i rum för att någon ska kunna ta del av den. Områden där avståndet till kommersiell service, i form av dagligvaror och drivmedel, överstiger en kritisk distans sammanfaller ofta med områden som i avsnitt ovan definieras som landsbygd. Här finns det dock stora variationer mellan och inom Sveriges regioner. Servicenivån kan vara undermålig även i områden där befolkningstätheten är relativt hög. Denna handlingsplan kan därför komma att omfatta områden där servicen är gles, men där befolkningsunderlaget överstiger 3000 personer. Detta för att den bristfälliga tillgången till service inte ska bidra till att befolkningsunderlaget minskar i det området, vilket i sin tur kan påverka kringliggande områden, gles- och landsbygder, negativt.

Jämställdhet inom området service

Undersökningar visar att stor del av mottagare av stöd inom regionala tillväxtmedel/företagsstöd fördelas till företag som drivs av män. Men inom området kommersiell service på landsbygden går det inte att dra några slutsatser gällande jämställd fördelning av stöden utifrån detta. Det beror på att stöd till kommersiell service beviljas till serviceställe på landsbygden, butik eller drivmedelstation, för att säkerställa tillgången på kommersiell service i området. Stödet har inte till främsta syfte att utveckla verksamheten i sig utan syftar till att tillgodose behovet av grundläggande service hos medborgare och företag. I den målgruppen finns både kvinnor och män representerade. I beslut om stöd till kommersiell service är det därför viktigt att se till förväntade effekter av stödet utifrån den slutliga målgruppen. Tillväxtverkets handlingsplan ska bidra till de nationella jämställdhetspolitiska målen (se kap 9).

Figur 5. Jämställd tillgång till kommersiell och viss offentlig service

Målbild

Inom handlingsplanen ska beviljade projektmedel bidra till ett stärkt regionalt servicearbete för en jämställd, utvecklad och stabil serviceinfrastruktur i Sveriges gles- och landsbygder.

Inom handlingsplanen ska beviljade projektmedel bidra till att det skapas god tillgång till grundläggande service inom rimligt avstånd för medborgare och företag och därmed skapa förutsättningar för människor att bo och för företag att verka var de vill i landet.

För åtgärdspecifik målbild se respektive kapitel.

Stödjande referensnätverk - service

Som referens i genomförandet av Tillväxtverkets handlingsplan kommer främst RSP nätverket att nyttjas, vilket är det regionala nätverket som finns för erfarenhets och informationsutbyte mellan regional nivå och mellan regional och nationell nivå i genomförandet av de regionala serviceprogrammen. I detta nätverk ingår handläggare och ansvariga för genomförandet av regionala serviceprogram på Regionen i varje län samt handläggare och ansvariga för servicestöden i landsbygdsprogrammet (LBP) på landets Länsstyrelser. Representanter från följande organisationer ingår i ”RSP nätverket”:

Länsstyrelsen i Blekinge	(LBP)
Region Blekinge	(RSP)
Länsstyrelsen i Dalarna	(LBP)
Region Dalarna	(RSP)
Länsstyrelsen Gotland	(LBP)
Region Gotland	(RSP)
Länsstyrelsen Gävleborg	(LBP)
Region Gävleborg	(RSP)
Länsstyrelsen Halland	(LBP)
Region Halland	(RSP)
Länsstyrelsen Jämtland	(LBP)
Region Jämtland Härjedalen	(RSP)
Länsstyrelsen Jönköping	(LBP)
Region Jönköpings län	(RSP)
Länsstyrelsen Kalmar	(LBP)
Region Kalmar	(RSP)
Länsstyrelsen Kronoberg	(LBP)
Region Kronoberg	(RSP)
Länsstyrelsen Norrbotten	(LBP)
Region Norrbotten	(RSP)
Länsstyrelsen Skåne	(LBP)
Region Skåne	(RSP)
Länsstyrelsen Stockholm	(LBP)
Region Stockholm	(RSP)
Länsstyrelsen Södermanland	(LBP)
Region Södermanland	(RSP)
Länsstyrelsen Uppsala	(LBP)
Region Uppsala	(RSP)
Länsstyrelsen Värmland	(LBP)
Region Värmland	(RSP)
Länsstyrelsen Västerbotten	(LBP)
Region Västerbotten	(RSP)
Länsstyrelsen Västernorrland	(LBP)
Landstinget Västernorrland	(RSP)
Länsstyrelsen Västmanland	(LBP)
Region Västmanland	(RSP)

Länsstyrelsen Västra Götaland	(LBP)
Region Västra Götaland	(RSP)
Länsstyrelsen Örebro	(LBP)
Region Örebro	(RSP)
Länsstyrelsen Östergötland	(LBP)
Region Östergötland	(RSP)

Inom området kommersiell och offentlig service finns också ett etablerat forum för informations- och erfarenhetsutbyte på nationell nivå - Centralt samordningsforum (CSF). Här ingår ett 20-tal bolag och myndigheter som är viktiga för utvecklingen av service i gles- och landsbygder. Syftet med CSF är att olika beslutsfattare och intresseorganisationer ska mötas och delge varandra information och synpunkter i olika frågor. Tillväxtverket har en viktig roll i att driva de utvecklingsfrågor som CSF identifierar, men medlemmarnas eget engagemang och initiativkraft är avgörande. Detta forum kommer utifrån sakområde och kompetens helt eller delvis att vid behov nyttjas som referens i genomförandet av Tillväxtverkets handlingsplan.

Följande organisationer ingår i "CSF nätverket":

- Apoteket AB
- Axfood Närlivs AB
- Föreningen Svensk Bensinhandel
- Hela Sverige ska leva
- ICA Sverige AB
- Jordbruksverket
- Kooperativa förbundet/COOP
- Livsmedelshandlarna SSLF AB
- Menigo Foodservice AB
- Näringsdepartementet
- Postnord AB
- PTS, Post- och telestyrelsen
- Sparbankernas riksförbund
- Systembolaget
- Lantbrukarnas riksförbund LRF
- Bergendahls
- Sveriges Kommuner & Landsting
- Tandvård- och Läkemedelsförmånsverket (TLV)

Referensnätverken (RSP och CSF) har främst en stödjande och förankrande roll. Hela eller delar av nätverken engageras löpande för input till handlingsplanens genomförande avseende de behov av insatser som identifieras av respektive organisation. RSP nätverket informeras löpande om uppföljning och planering. Båda nätverken har en viktig roll i att sprida information om handlingsplanen samt att sprida erfarenheter och resultat.

Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I kapitel 5–7 visas de övergripande prioriteringarna för det stöd som Tillväxtverket ska handlägga.

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. I genomförandet av Tillväxtverkets handlingsplan kommer enbart nationella urvalskriterier att tillämpas, detta då handlingsplanen är nationellt gällande. Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis.

Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Tillväxtverket ingår som en av 18 pilotmyndigheter för Jämställdhetsintegrering i Myndigheter (JIM). I detta arbete har Tillväxtverket sett över arbetet med frågor om jämställdhet och mångfald i egna program och utåt mot externa målgrupper. Tillväxtverket kommer att arbeta med en inkluderande kommunikation, bland annat genom att arbeta med Normhjulet, Handboken schyst och skrivriktlinjer, läs mer i avsnitt 7.1.2.(Tillväxtverkets arbete för att säkerställa en inkluderande kommunikation).

Urvalskriterier

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanens bilagor. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras

Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
2. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

När sista pengarna i budgeten inte räcker till hela sista ansökan.

När budgeten för ett insatsområde är slut för både åtgärd 1 samt 16 och hela sista ärendet inte ryms, sänks stödsatsen. Detta gäller det ärende som rangordnas högst av de ärenden som inte ryms inom budgeten. För båda åtgärder sänks stödsatsen till 20% som lägst.

Indikatorer och målvärden

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget, finns i bilaga 1 Budget och mål.

(Åtgärd 1) Kompetensutveckling

Syftet med kompetensutveckling är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska åtgärden verka för en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälstånd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader.

Stöd till kompetensutveckling för lokal serviceutveckling (delåtgärderna 1.1, 1.2 inom fokusområde 6b)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att öka kompetensen lokal serviceutveckling (delåtgärd 1.1, 1.2). Syftet är att öka kunskapen om hur verksamhet inom lokal service kan utvecklas. Det sker genom att samla och sprida kunskap, forskningsresultat och erfarenheter om hur service kan upprätthållas, samordnas och utökas och även hur arbetet med strategisk serviceutveckling kan bedrivas på lokal och regional nivå (fokusområde 6b).

Tillväxtverkets prioriteringar

Delåtgärd 1.1 Kompetensutveckling

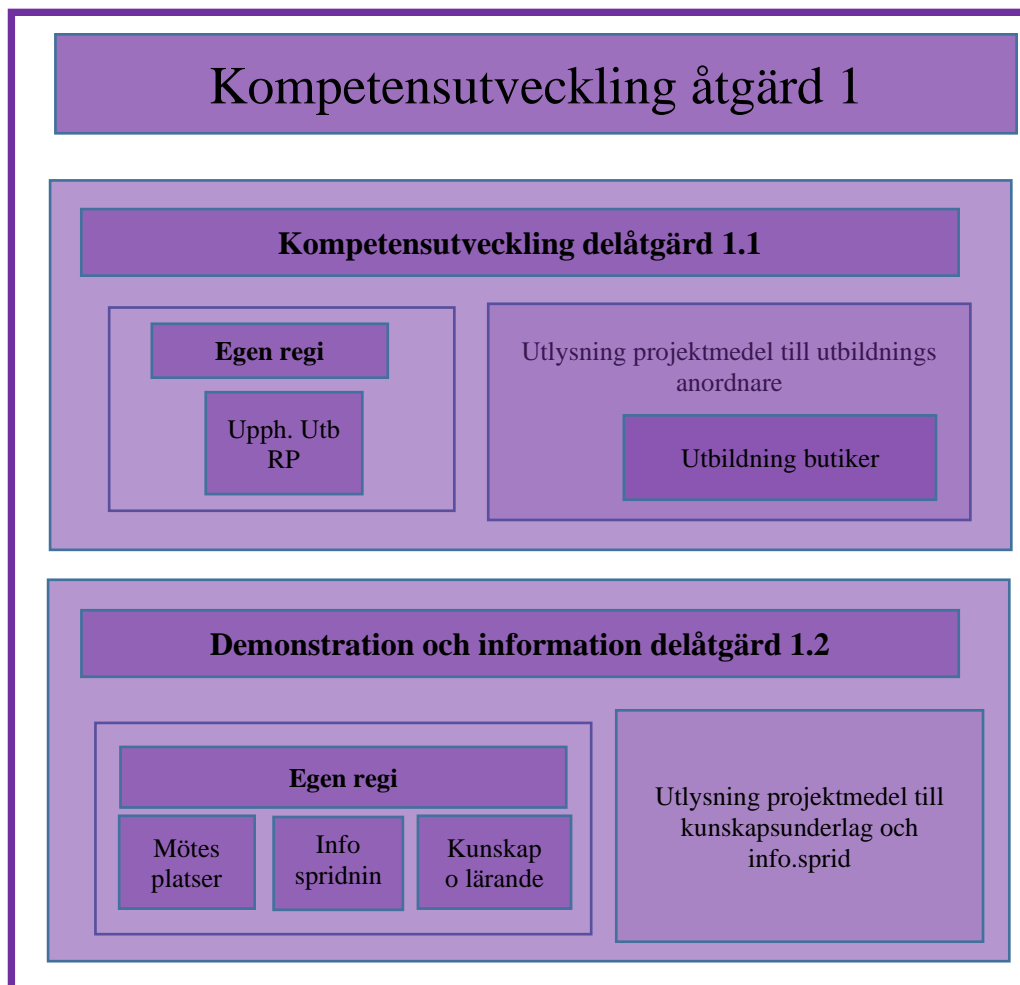
Tillväxtverket har valt att ha två genomgående inriktningar i handlingsplanen, dels *Regionala och lokala processer*, dels *Lokala servicelösningar*. De kompetensutvecklingsinsatser som genomförs ska främja dessa inriktningar. Dit hör att höja kompetensen hos verksamma inom området kommersiell service i gles och landsbygder, på regional-, kommunal-, lokal- och servicegivarnivå, samt öka kunskapen om hållbarhetsdimensionernas inverkan på den regionala och lokala processen. Målet med åtgärden är ökad kompetens hos organisationer och personer som ansvarar för frågor rörande service på landsbygden samt de som bedriver verksamhet på landsbygden. Målet är vidare att detta ska ge ökad effektivitet och förbättrad måluppfyllelse för övriga åtgärder i handlingsplanen.

Exempel på insatser:

- Analys av utbildningsbehov hos verksamma inom området kommersiell service i gles- och landsbygder.
- Utbildningsinsatser för ökad kunskap kring strategiskt arbete med serviceplanering och processarbete på regional och lokal nivå
- Utbildningsinsatser för hantering av analysunderlag i servicearbetet på regional och lokal nivå
- Utbildningsinsatser för generell kompetensutveckling hos servicegivare
- Utbildningsinsatser för ökad kunskap om hållbara lösningar utifrån hållbarhetsdimensionerna

Delåtgärd 1.2 Demonstration och information

Det går inte längre att söka medel i denna delåtgärd.

Figur 6. Innehåll i Tillväxtverkets planerade genomförande av kompetensutvecklingsåtgärden

Genomförande av åtgärden kompetensutveckling – I egen regi, upphandling eller utlysning 2022

Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se. Det framgår även till viss del av handlingsplanens beskrivning per delåtgärd och inriktning nedan.

Projekt i egen regi – upphandling 2022

Tillväxtverket kommer inte genomföra projekt i egen regi eller genom upphandling.

Utlisningar 2022

Projektmedel till *Kompetensutveckling* kan komma att utlysas.

- Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se.

Projektmedel till *Demonstration och information* kommer inte att utlysas 2022.

- Det går inte längre att söka medel i denna delåtgärd.

Nationella urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1 och 1.2, fokusområde 6b) Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet. +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag. +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning.	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler. +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ.	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	2 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 3 poäng: Behovet är generellt stort (eller akut) då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen i ansökan är tillfredställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen/näringsen eller till stor nytta för miljön/klimatet.	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara produktionsmål (tid, mängd, kvalitet etcetera) finns angivna 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål beskrivna.	15
Summa viktning		100

Det här gäller för urval av ansökningar

Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.
Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling (1.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som, inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

Avgifter för kompetensutveckling

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling (delåtgärd 1.1, fokusområde 6b)

Deltagaravgiften ska lägst vara 500 kronor.

(Åtgärd 16) Samarbete

Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid på en landsbygd som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. Landsbygden kan inte erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Syftet är också att samarbeta transnationellt, inte minst i projekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning¹ och Östersjöstrategin. Projekten ska genomföras som helt nya samarbetsprojekt eller genom att pågående projekt samordnas för att nå synergieffekter. Det finns också samarbetsprojekt som är kopplade till det europeiska innovationspartnerskapet, EIP.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

Stöd till pilotprojekt och utveckling

(delåtgärder 16.2, fokusområde 6.b)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället med där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Landsbygden kan inte alltid erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid på en landsbygd som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. (delåtgärd 16.2)

Syftet med alla projekt är att främja en god tillgång till lokal service i Sveriges gles- och landsbygder, genom en utvecklad och stabil servicestruktur. Projekten ska skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka i alla delar av landet. Stöd inom åtgärden ges till samarbeten och pilotprojekt för att utveckla kommersiell och icke kommersiell service på landsbygden (fokusområde 6b).

Tillväxtverkets prioriteringar

För att beviljade projektmedel i Tillväxtverkets handlingsplan ska göra så stor nytta som möjligt och för att skapa förutsättning för att de initierade insatserna i programmet ska bli långsiktigt hållbara har Tillväxtverket valt att ha två genomgående inriktningar i handlingsplanen, dels *Regionala och lokala processer* och dels *Lokala servicelösningar* (läs mer om varför i kapitel Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i Sveriges landsbygder)

¹ Artikel 89 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1303/2013

1. Regionala och lokala processer

Handlingsplanen ska främja insatser och projekt för utveckling av den regionala, kommunala och lokala processen. Målet med åtgärden är att samarbete och pilotprojekt ska bidra till att upprätthålla, utveckla eller utöka den lokala servicen och därmed förbättra livsmiljön och förutsättningarna att verka, bo och vistas i gles- och landsbygder för företag befolkning och besökare. Målet med aktiviteterna är att främja utvecklingen av strategiska arbetssätt på regional och kommunal nivå som bidrar till förankring och delaktighet för en fungerande servicestruktur på landsbygden.

Inom ramen för handlingsplanen ska möjlighet ges för länen att utforma och implementera strategiska arbetssätt för stärkt regional serviceutveckling med tydlig koppling till respektive läns regionala serviceprogram. Samverkansinsatser mellan aktörer, program och insatser för en fördjupad regional och lokal process uppmuntras. Nyutvecklingsinsatser för bättre analysverktyg och beslutsunderlag till det strategiska arbetet med utveckling av service på regional, kommunal och lokal nivå ska främjas. Inriktningen riktar sig främst till länens regionalt utvecklingsansvariga organisation i samarbete med aktörer och insatser för regionalt servicearbete. Övriga aktörer i målgruppen kan söka stöd så vida planerad insats uppfyller syftet med inriktningen.

Exempel på insatser:

- Främja ett strategiskt arbete och planering av hållbar serviceutveckling på regional, kommunal och lokal nivå
- Förbättra samverkan och dialogen på och mellan lokal, kommunal, regional och nationell nivå
- Skapa regionala, kommunala och lokala mötesplatser för aktörer och beslutsfattare
- Utveckla arbetssätt och metoder för att skapa delaktighet och engagemang bland kommunerna i servicefrågan
- Främja tillgången till analys och beslutsunderlag

Figur 7. Den regionala och lokala processens kugor

2. Lokala servicelösningar

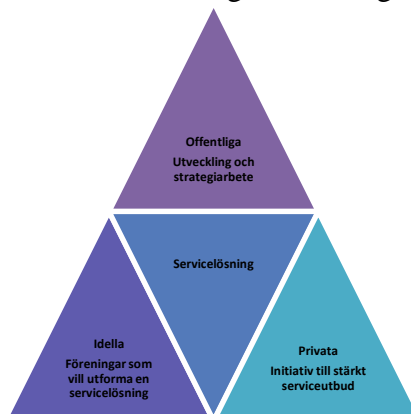
Handlingsplanen ska främja insatser och utvecklingsprojekt för långsiktigt hållbara servicelösningar i Sveriges gles- och landsbygder. Målet med åtgärden är att samarbete och pilotprojekt ska bidra till att upprätthålla, utveckla eller utöka den lokala servicen och därmed förbättra livsmiljön och förutsättningarna att verka, bo och vistas i gles- och landsbygder för företag befolkning och besökare. Målet med aktiviteterna är att främja utveckling av lokal service genom att främja utveckling av nya service- och samverkanslösningar, ny teknik så väl som förutsättningsskapande projekt, metodutveckling och förstudier.

I gles- och landsbygd där traditionell service försvunnit eller riskerar att försvinna finns behov att hitta nya lösningar för att tillgodose behovet hos företag och boende. För att skapa långsiktigt hållbara servicelösningar i Sveriges gles- och landsbygder krävs att privata och offentliga insatser samordnas utifrån lokala förutsättningar och behov. Inom ramen för handlingsplanen uppmuntras därför lokala initiativ till pilotprojekt i syfte att upprätthålla, utveckla och utöka den lokala servicen. Inom ramen för handlingsplanen uppmuntras projekt som vill testa ny teknik som kan ha betydelse för nya lösningar. Det kan också innebära förutsättningsskapande projekt, metodutveckling och förstudier.

Transport/logistik, IT/bredband och kollektivtrafik är viktig infrastruktur för att kunna upprätthålla ett serviceutbud. Handlingsplanen kommer att uppmuntra initiativ som bidrar till att nyttja, samordna och optimera användandet av denna infrastruktur i syfte att säkerställa grundläggande service.

Exempel på insatser för:

- samordning av serviceslag inom och mellan kommersiell och icke kommersiell service
- hållbara lokala lösningar
- att tillgodose företagens behov av service
- att skapa attraktiva mötesplatser
- att främja tillgången till och användning av ny teknik, digitalisering och nya metoder
- utveckling av samordnade logistiklösningar och transport av varor

Figur 8. Hörnstenar för en hållbar lokal servicelösningen

Beslutsomgångar och urval av ansökningar 2022

Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se. Det framgår även till viss del av handlingsplanens beskrivning per och inriktning nedan.

Utlysningar 2022

Regionala och lokala processer

- Projektmedel till *Lokala* processer kan komma att utlysas genom riktad utlysning.
- Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se.

Lokala servicelösningar

- Projektmedel till *Lokala servicelösningar* kommer att utlysas löpande.
- Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se.
- Tema och inriktning kommer att framgå av aktuell utlysning.
- Med riktad utlysning menas att utlysningen är öppen under en viss period, avser en särskild inriktning och riktar sig till en specifik målgrupp.
- Med löpande menas att det är möjligt att inkomma med en ansökan under hela perioden. Ansökningar handläggs löpande utifrån ankomstdatum.
- Beslut fattas för beslutsklara ärenden vid inplanerade beslutsmöten under perioden.
- Beslutsklara ansökningar prioriteras utifrån poäng och budget.

Det här gäller för urval av ansökningar

För hela delåtgärder gäller - för att en ansökan ska kunna bifallas kommer det att ställas krav på minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

På detta sätt säkerställer vi en bra nivå på ansökningarnas innehåll och dess möjlighet att bidra till programmets mål trots ett begränsat antal ansökningar.

Nationella urvalskriterier

(Delåtgärden 16.2, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning Första utkast
1. Projektet bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 2 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål + 1 poäng: Projektet har en energieffektiv lösning + 1 poäng: Projektet bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Projektet bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	10
2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Projektet har en innovativ inriktning och behöver spridas mer 3 poäng: Projektet har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom området +1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas +1 poäng: Projektet är en del i en helhetslösning	15
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet. +1 poäng: Projektet ingår i en samverkanslösning	20
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av projektet.	3 poäng: Det finns ett behov av servicen/projektet enligt regionalt serviceprogram och Tillväxtverkets handlingsplan 4 poäng: Behovet av servicen/projektet är stort enligt regionalt serviceprogram och Tillväxtverkets handlingsplan 5 poäng: Behovet av servicen/projektet är mycket stort enligt regionalt serviceprogram och Tillväxtverkets handlingsplan	40
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga och mätbara mål med projektet (tid, mängd, kvalitet etcetera) finns angivna 5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara mål också har effektmål beskrivna.	15
Summa nationell viktning		100

Stödnivå

I Landsbygdsprogrammet definieras ”stöd” som all offentlig finansiering i projektet, detta inklusive övrig offentlig finansiering.

Inom delåtgärd 16.2 ska all finansiering vara offentlig. Tillväxtverket kommer att kräva att del av stödet ska vara övrig offentlig finansiering. Det innebär att det till exempel kan vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse som går in med pengar.

Minst 20 procent av de stödberättigande utgifterna ska vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd beviljas inte till ansökningar med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Schabloner

- Mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje.
- Årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar.
- Milersättning för resor, 30 kronor per mil.
- Traktamente enligt Skatteverkets riktlinje.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

Kommunikation

Kommunikation är ett viktigt verktyg för att möjliggöra ett effektivt och måluppfyllande genomförande av handlingsplanen. Tillväxtverket planerar olika typer av kommunikationsinsatser under olika faser av genomförandet.

Inför utlysningstillfällena: fokus ligger då på att informera om handlingsplanen och möjligheterna i denna, hur man ansöker samt vad det ställer för krav på projektägaren.

Under programmet: fokus ligger på att dela kunskap och erfarenheter samt stötta genomförandet genom tydlig och tillgänglig kommunikation.

Mot slutet av programmet/efter programmet: fokus ligger på uppföljning och utvärdering samt på att paketera, sprida och tillgängliggöra kunskap, resultat och effekter.

Kommunikationsplan

Syftet med kommunikationsplanen är att fungera som ett stöd i kommunikationsarbetet för att säkerställa att kommunikationen bidrar till att nå handlingsplanens mål. Kommunikationsplanens aktivitetsplanering ska dock ses som en levande plan som kommer att anpassas efter behov och situationer under arbetets gång.

Övergripande riktlinjer/strategi

För att bidra till ett effektivt och måluppfyllande genomförande av handlingsplanen förhåller sig kommunikationen till tre riktlinjer som dels bygger på målet med handlingsplanen, dels på myndighetens nyckelstrategier för kommunikation. De tre riktlinjerna är Nyttan, Nära och Normkritiskt.

Nyttan: All kommunikation ska leverera en relevant nytta för målgrupperna - oavsett om det rör sig om praktisk information om ansökningsförfarandet eller om förmedling av kunskap och erfarenheter. Kommunikationen paketeras därmed på ett lättillgängligt sätt där värdet tydligt framkommer. Vad gäller kunskap- och resultatkommunikation så är detta nära sammankopplat med uppföljning- och utvärderingsarbetet.

Nära: Att föra en nära dialog och samarbete med målgrupperna, ge tydlig information och vara tillgänglig är centralt för handlingsplanens måluppfyllelse. Kommunikationen ska därmed underlätta en nära kontakt och samarbete. Kanaler som möjliggör dialog prioriteras framför envägskommunikation. Tillväxtverket ska samordna kommunikationen med andra aktörer och kommunicera via andra för att säkerställa att kommunikationen når ut till slutmålgrupperna.

Normkritiskt: Kommunikationen ska vara inkluderande och Tillväxtverket ska medvetet arbeta normkritiskt för att säkerställa en jämställd och inkluderande kommunikation. Myndighetens prioriterade mångfaldsområden är kön, ålder och bakgrund. Nedan beskrivs närmare hur Tillväxtverket kommer att arbeta för att säkerställa en inkluderande kommunikation.

Tillväxtverkets arbete för att säkerställa en inkluderande kommunikation

Normhjulet

Som en del i myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering under 2014 har Tillväxtverket tagit fram ett nytt verktyg för att säkerställa ett normmedvetet förhållningssätt och en inkluderande kommunikation. Vi kallar verktyget för Normhjulet och det ska användas som stöd i allt kommunikationsarbete för att integrera jämställdhet och mångfald. För varje fas i kommunikationsarbetet finns ett antal frågor att ställa till sig själv eller till leverantörer för att skapa en medvetenhet om normer som annars är lätta att missa. Det omfattar hela arbetsprocessen - från idéskapande till återkoppling och utveckling – och inbegriper allt från normmedveten bild- och textkommunikation, till kanalval, målgruppsanalys, budskap, paketering med mera. Normhjulet är framtaget av Tillväxtverket tillsammans med experter inom jämställdhet. Normhjulet är ett levande arbetsverktyg som myndighetens Kommunikationsavdelning utvecklar löpande med nya eller justerade frågeställningar om behov finns.

Handboken Schyst

Tillväxtverket använder sig även av handboken Schyst som är framtagen av Region Värmland. Handboken ger konkreta tips och exempel som hjälper myndigheten att kommunicera mer jämlikt.

Skrivriktlinjer

Tillväxtverket eftersträvar ett tillgängligt språkbruk enligt klarspråksprincipen. I samarbete med språkvårdsexperten har vi tagit fram skrivriktlinjer som används som stöd i arbetet att utforma användbara och tillgängliga texter. Flera medarbetare på myndigheten har även utbildats i klarspråk och det finns ramavtal med språkvårdskonsulter att tillgå för exempelvis språkgranskning. Dessa konsulter har även erfarenhet av genusperspektiv.

Kommunikationsmål

- Att programmets finansierade insatser uppmärksammas i media
- Att insatser och resultat får spridning i sociala media
- Att fler besöker hemsida för information och kunskap

Målgrupper och prioriterade målgrupper

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygdsföretagare och andra aktörer på landsbygden.

Prioriterad målgrupp för Tillväxtverkets kommunikation är främst de regionala aktörer som ansvarar för genomförande och uppföljning av respektive läns regionala serviceprogram, regioner, länsstyrelser, kommuner, lokala utvecklingsgrupper och nationella/regionala intresseorganisationer inom serviceutveckling samt servicegivare.

Budskap.

- Möjlighet att söka projektmedel för insatser som bidrar till en utvecklad servicestruktur i Sveriges lands- och glesbygder.
- Vi investerar för att förbättra tillgången till kommersiell service i Sveriges gles- och landsbygder!
- Närhet till kommersiell service behövs för att det ska vara attraktivt att bo arbeta, starta och driva företag på en ort, och för att attrahera besökare dit.
- Strategisk serviceplanering är viktigt när tillgång till kommersiell service inte längre kan säkras på kommersiell basis
- "Utan service inga företag – utan företag ingen service".

Kanaler för kommunikation

Den viktigaste kommunikationskanalen är den dagliga kontakten som sker mellan handläggare på myndigheten och målgrupperna. Utöver denna kontaktyta prioriteras följande kanaler för att säkerställa en måluppfyllande kommunikation:

Samarbetspartners och vidareförmedlare: Jordbruksverket, referensnätverket, Landsbygdsnätverket, Centralt samordningsforum samt Hela Sverige ska leva, Leader. SmåKom, SKL, Dagligvarukedjorna.

Digitala kanaler: tillvaxtverket.se samt andra relevanta webbplatser, Facebook, Twitter och nyhetsbrev, Youtube.

Fysiska möten: Egna och andras möten, workshops, konferenser och seminarium. Relevanta arenor definieras under arbetets gång.

Media: primärt lokal media, men vid relevans även riksmidia samt nischad press.

Löpande aktivitetsplanering

Nedan beskrivs planerade kommunikationsaktiviteter för 2022

Aktiviteter 2022	Syfte/Kommentar	Tidsperiod
HEMSIDA <ul style="list-style-type: none"> - Tillväxtverkets handlingsplan - Utlysningar - Information om ansökan - Information om rapportering - Beviljade projekt - Resultat av projekt - Kartbild över projekt - Kunskap och lärande 	Information till sökande och projektägare. Erfarenhetsutbyte och inspiration Fakta	Hela 2022

<p>Medverkan vid regionala serviceträffar/digitala möten Regionala diskussioner kring genomförandet av "Service i Landsbygdsprogrammet" hur åtgärderna på regional och nationell nivå ska komplettera varandra.</p>	<p>Information om Handlingsplanen, projektportfölj och budget</p> <p>Målgrupp: RSP och LBP ansvariga</p>	<p>Hela 2022</p>
<p>INFORMATIONSMATERIAL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artiklar - Bilder/texter hemsidan 	<p>Kunskapsspridning. Lärande, inspirerande exempel. Information om stödmöjligheterna Nationell spridning projektmedel /arbete med lokala servicelösningar Målgrupp: bred</p>	<p>Hela 2022</p>
<p>DIGITALA MEDIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Facebook - Twitter - Youtube - Webinarier - Löpande info via mailutskick 	<p>Kännedom om medel som finns att söka. Info om framtaget kunskapsmaterial. Spridning av lärande exempel. Målgrupp: bred</p>	<p>Hela 2022</p>
<p>Medverkan i externa konferenser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Landsbygdsriksdag - Landsbygdsnätverket arbetsgrupp Smarta Byar 	<p>Presentation av kunskap från uppföljning av finansierade projekt inom Landsbygdsprogrammet</p>	<p>Maj 2022 Hela 2022</p>

Samarbeten

Tillväxtverkets referensnätverk har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer. En nära samverkan och regelbundna träffar med länsstyrelsernas och regionernas servicehandläggare samt Centralt samordningsforum (CSF) är en viktig förutsättning för programmets måluppfyllelse. Hela Sverige ska leva är en viktig samarbetspartner utifrån deras medlemmar och aktiviteter.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning sker löpande genom att avstämning i genomförandet mot kommunikationsplanen.

DIGITALISERING AV SMÅ FÖRETAG

Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka näringslivsinsatser samt digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag för ökad affärsutveckling

Tillväxtverket har sedan hösten 2019 haft i uppdrag från Regeringen att genomföra uppdraget Näringslivsinsatser och insatser inom besöksnäringen inom ramen för en sammanhållen landsbygdspolitik – N2019/02257/RTL.

För genomförandet skapade Tillväxtverket programmet Utveckla företag i landsbygderna genom digitaliseringens möjligheter. Uppdraget och programmet ska ses som en del i myndighetens uppdrag att genomföra den sammanhållna nationella landsbygdspolitiken.

Under perioden senhösten 2019 – t.o.m. 31 mars 2021 har flera projekt i programmet arbetat med att vidareutveckla digitala modeller, verktyg eller metoder som skräddarsytt för de behov och utmaningar som finns hos mikro- och småföretag i landsbygderna kring digitalisering.

Andra projekt har arbetat med ett inventerings- och kartläggningsarbete över hur landsbygdsföretagandet ser ut i regioner eller identifierat behov av kunskaps- och kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen om målgruppen företag i landsbygder och deras särskilda behov och utmaningar. Allt för att företagsfrämjande aktörer i framtiden bättre ska kunna utforma stödinsatser för företag i landsbygder på ett mer träffsäkert sätt.

Tillväxtverket konstaterar att en gemensam nämnare i genomförandet har varit svårigheten att nå ut med erbjudanden framför allt till gruppen mikroföretag (företag med 0 – 9 anställda) i landsbygder.

Tillväxtverket konstaterar att mikroföretagen - som är den dominerande företagsgruppen i landsbygder - har en lägre digital mognadsgrad än andra företag även om målgruppen för övrigt inte skiljer sig så mycket för liknande företag i städer. Av företag i landsbygder utgörs ca 95% av företagen just av mikroföretag (Företagens villkor och verklighet Fvov 2020). Samtidigt är det en stor utmaning att rikta/utforma och kommunicera stödinsatser så att mikro- och småföretag i landsbygder blir intresserade av och nappar på erbjudanden om stöd för affärsutveckling. Pandemin har påverkat företagen och gjort det svårare att nå ut med erbjudanden och stöd då många av dessa företag ”kämpat för sin överlevnad” under en stor del av perioden 2020–21.

Som ett resultat av vårt tidigare arbete konstaterar Tillväxtverket att det fortsatt behövs riktade erbjudanden och stödinsatser bland annat kring rådgivnings- och coachningsinsatser mot målgruppen mikro- och småföretag i landsbygder (företag med 0–49 anställda). Genom programmet *Utveckla företag i landsbygderna genom digitaliseringens möjligheter* har digitala modeller och verktyg utvecklas och anpassats för mikro- och småföretag i landsbygder. Några av dessa modeller för ökad digital affärsutveckling kan direkt – eller via en enklare uppskalning - tillämpas på målgruppen. Den ökade graden av bredbandstäckning i våra landsbygder har också bidragit till goda förutsättningar för att detta ska kunna genomföras.

För att också kunna lyckas bättre med riktade stöd och erbjudanden i framtiden behöver också de företagsfrämjande aktörerna öka sin kunskap och kompetens om målgruppen mikro- och småföretag i landsbygder och deras särskilda behov och utmaningar. Här krävs det både kartläggningsarbete, utbildningsinsatser, dialog och bättre samverkan på främst regional nivå mellan olika aktörer. Till exempel kan samverkan breddas mellan det offentliga (regioner, länsstyrelser, kommuner och lärosäten) och företagsfrämjare för ökad kunskap om och bättre träffsäkerhet i den långsiktiga och strategiska utformningen av erbjudanden och stöd för mikro- och småföretag i landsbygder.

Tillväxtverkets prioriteringar

Tillväxtverkets handlingsplan för landsbygdsprogrammet är indelad i tre delar:

- Del 1 – Informationsinsatser om programmet och projektmedel, genomförande, kunskaps- och erfarenhetsutbyte, uppföljning och utvärdering och spridning av resultat.
- Del 2 – Rådgivnings och coachningsinsatser i mikro- och småföretag företag i landsbygder. Det kan inledningsvis handla om grupprådgivning och senare individuell företagsanpassad rådgivning och coaching. Insatserna bör handla om företagsutveckling genom digitaliserings möjligheter. Steg 1 handlar om allmänna rådgivningsinsatser som i Steg 2 följs upp av coachningsinsatser i enskilda företag, vilka sett en utvecklingspotential i stödet.
- Del 3 - Samarbetsprojekt i syfte att höja och synliggöra kunskapen om digitaliseringens möjligheter både offentliga och företagsfrämjande aktörer kopplat till de behov och utmaningar som just mikro- och småföretag i landsbygderna har. Det kan till exempel handla om behov av samverkan mellan två eller flera aktörer kring utveckling eller tillämpning av digitala tjänster, verktyg och metoder/modeller för att stötta företagens digitaliseringsresa inom en specifik bransch eller region.

Målgrupp

Det finns flera målgrupper för prioriteringarna i genomförandet av Tillväxtverkets handlingsplan beroende på vilken av prioriteringarna ovan som avses. Den sekundära målgruppen i samtliga insatser är mikro- och små företag i alla branscher i landsbygder.

Företag – behov av rådgivnings- och coachningsinsatser

Den övergripande målgruppen för satsningen i sin helhet är mikro- och småföretag (småföretag har 0–49 anställda varav mikroföretag utgör gruppen företag med 0–9 anställda). Mikroföretag är den dominerande gruppen av företag - ca 95% - i våra landsbygder. Vi vet också att dessa företag har en lägre digital mognadsgrad än andra företag. För övrigt skiljer dock inte målgruppens behov och utmaningar så mycket från övriga mikroföretag i exempelvis tätorter och städer.

Just mikroföretagen karaktäriseras även av att de är svåra att nå med erbjudanden och stöd för det företagsfrämjande systemet. Därtill har det företagsfrämjande systemet både låg kunskap om hur man når målgruppen och de särskilda behov och utmaningar – med avseende på digitaliseringens möjligheter - som den här gruppen av företag har.

Mikroföretag kan också utmärks av att det ibland kan vara andra intressen som styr företagandet än rena vinstintressen. En del företag är sk livsstilsföretag då företagaren vill både bo och driva verksamheten i just landsbygd. Det är också få företagsfrämjare som idag jobbar med gruppen mikroföretag – avsett om företagen finns i städer eller landsbygder.

Tillväxtverket ser därför ett behov av att fortsatt kunna rikta särskilda erbjudanden och stödinsatser till just målgruppen mikroföretag. Genom att arbeta med målgruppen kommer både myndigheten och det företagsfrämjande systemet tillsammans att öka kunskapen och lärandet om mikro- och småföretagandets utmaningar och behov kring affärsutveckling via digitaliseringens möjligheter i landsbygder. Det är därför angeläget den här gången att det kan ske direkta stödinsatser till företagen i form av rådgivning och coachning. Vi avser att fokusera på ett urval branscher där vi bedömer att det finns ett stort behov av insatsen.

Andra insatser som samarbetsprojekten i den utlysning som Tillväxtverket öppnade i november 2021 kommer att bidra till ökad kunskapsuppbyggnad och samverkan mellan olika aktörer, på flera nivåer, för att på ett bättre sätt kunna stötta målgruppen i framtiden (Se vidare under avsnitt Samarbete).

Samarbetsprojekt mellan minst två aktörer

Åtgärden syftar till att stärka näringslivsinsatser i landsbygder och öka kunskapen hos målgruppen som kan vara både offentliga aktörer och företagsfrämjande aktörer. Allt för att i framtiden bättre kunna samverka kring och rikta stödinsatser på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt till målgruppen mikro- och småföretag. Det bör därför vara krav på samverkan mellan minst två aktörer i de projekt som blir aktuella.

Gärna mellan till exempel en eller flera regioner/kommuner och företagsfrämjande aktörer. Tillväxtverket ser gärna att offentliga aktörer är projektägare.

Det kan också bli aktuellt att i ett par projekt fånga upp pågående forskning kring mikro- och småföretag i landsbygder vid våra lärosäten - varför även universitet och högskolor kan delta i åtgärdens insatser. Genom lärosätenas forskning och kunskapsuppbyggnad kring målgruppen mikro- och småföretag i landsbygder tillförs ny kunskap som både det offentliga och företagsfrämjande aktörer i framtiden kan dra nytta av. Om möjligt bör samverkan utformas som ett projekt mellan ett lärosäte och en region där till exempel regionen kan vara huvudman. Genom en sådan samverkan stärker också lärosätet sitt s.k. tredje uppdrag vad gäller samverkan med samhälle och omland. Renodlade forskningsprojekt utan samverkan med andra aktörer ska inte kunna finansieras.

Ambitionen är att få till en bra nationell täckning genom flera olika samarbetsprojekt och mellan olika aktörer för att försäkra oss om att det kan ske en fortsatt nationell kunskapsuppbyggnad kring mikro- och småföretagens utmaningar i alla delar av landet.

Exempel på aktörer inom målgruppen som kan söka medel från åtgärden är;

- Regioner
- Länsstyrelser
- Kommuner
- Nationella myndigheter
- Lärosäten
- Företagsfrämjare (till exempel IUC, RISE, ALMI, Företagarna, Småföretagarna, Hushållningssällskapen, klustermiljöer och andra aktörer som mer regionalt eller lokalt verkar företagsfrämjande).
- Ekonomiska- och/eller ideella föreningar och som verkar företagsfrämjande

Stödjande referensnätverk - digitalisering

Tillväxtverket har valt att använda sig av befintliga nätverk och samverkanskonstellationer som redan finns etablerat för landsbygdsfrågor – både internt och externt. Vi ser en bra och trygg bas i att använda redan etablerade och väl fungerande plattformar och nätverk för både landsbygdsfrågor och frågor kring digitaliseringens möjligheter. Dessa båda team som myndigheten redan har etablerade kan bidra med bra inputs till vårt arbete med genomförande samt att de kan bidra till en successiv kunskapsuppbyggnad.

Interna stödjande nätverk - Team Landsbygd och Team Digitalisering

Internt finns sedan 2020 gruppen *Team Landsbygd* och sedan 2019 gruppen *Team Digitalisering*. Team landsbygd bevakar myndighetens genomförande av den nationella landsbygdspolitiken, kunskapsuppbyggnad och strategiska utvecklingsfrågor kring landsbygdspolitiken. Team Landsbygd verkar också för implementeringen av landsbygdsperspektiv i myndighetens olika avdelningar och verksamheter för att få en god spridning av landsbygdsfrågorna. Team landsbygd har en bred representation med knappt 20 personer från flera av myndighetens olika avdelningar och enheter. Team Landsbygd sammanträder ett par gånger per år. Teamet hålls ihop av Tillväxtverkets koordinator för landsbygdsfrågor.

Team Digitalisering verkar på samma sätt som Team Landsbygd men med fokus på insatser kopplat till digitaliseringens möjligheter för ökad affärsnytta, samhällsutveckling och stärkt kompetensförsörjning. För närvarande har myndigheten flera regeringsuppdrag på gång inom digitalisering. Dessa regeringsuppdrag som till exempel regionala digitaliseringskoordinatorer och det så kallade Kraftsamlingsuppdraget diskuteras löpande vid teamets möten. Teamet har därmed en bred kompetens- och kunskapsbas för digitaliseringsfrågor.

Team Digitalisering är ett lite mindre team än Team Landsbygd och sammanträder regelbundet 1 gång per månad. I Team Digitalisering ingår representanter från avdelningarna Företag, Förenkling och Staben med representanter från enheterna Kompetensförsörjning och digitalisering, Affärsutveckling, Enklare myndighetskontakter, Analys och Kommunikation. Teamet hålls ihop av myndighetens koordinator för Digitaliseringsfrågor.

Arbetsgruppen för landsbygdsfrågor

Tillväxtverket har också en arbetsgrupp för landsbygdsfrågor som är en mindre arbetsgrupp som sammanträder två gånger per månad med representanter från avdelningarna Regioner, Företag och Staben.

Syftet med arbetsgruppen är att verka för broar mellan de båda politikområden landsbygdspolitik och regional utvecklingspolitik som inom myndigheten i flera avseenden hanteras gemensamt. I arbetsgruppen diskuteras myndighetens olika uppdrag inom den sammanhållna landsbygdspolitiken och regional utvecklingspolitik, myndighetssamverksfrågor (16 myndigheter har uppdrag inom landsbygdspolitiken och 22 myndigheter inom regional utvecklingspolitik). Tillväxtverket har i uppdrag att både koordinera myndigheternas arbete och genomförande av de båda politikområdena samt det

nyligen avslutade uppdraget kring näringslivsinsatser i landsbygder genom digitaliseringens möjligheter.

Genom att använda arbetsgruppen som en del i partnerskapet kommer genomförandet av insatserna i de olika åtgärderna få bra genomslag liksom att vi löpande kan inhämta kunskap och inputs - via arbetsgruppen - och då även genom vår myndighetssamverkan från andra myndigheter.

Följande enheter är för närvarande representerade i arbetsgruppen; Landsbygder och lokal kapacitet, Kompetensförsörjning och digitalisering, Regionalt tillväxtarbete, Analys och Kommunikation. Arbetsgruppen hålls ihop av myndighetens koordinator för landsbygdsfrågor.

Tillväxtverkets *Team Landsbygd* och *Team Digitalisering* samt arbetsgruppen för landsbygdsfrågor ser vi som bra och redan väl etablerade nätverk med hög kompetens kring sakfrågorna för att förankra, diskutera, rapportera till och inte minst implementera vårt genomförande av de olika åtgärderna i landsbygdsprogrammet. Vid behov kommer vi också att kunna bjuda in representanter från dessa båda team och från arbetsgruppen för landsbygdsfrågor till särskilda möten.

Externa stödjande nätverk för landsbygdsfrågor

Som ett externt partnerskap vill Tillväxtverket använda två av de arbetsgrupper som myndigheten bemannar i det nationella Landsbygdsnätverket. Det är arbetsgrupperna *Innovationsfrämjande* och *Smarta landsbygder*. Tillväxtverkets ledamöter i dessa båda arbetsgrupper kommer från avdelning Företag, enheten Kompetensförsörjning och digitalisering och avdelning Regioner, enheten Landsbygder och lokal kapacitet.

Innovationsfrämjande i landsbygder

Tillväxtverket har sedan 2020 bemannat arbetsgruppen som verkar för innovationsfrämjande insatser i våra landsbygder. Syftet med gruppen är att visa på innovationers betydelse för en hållbar utveckling av landsbygderna - oavsett om det handlar om sociala innovationer, samhällsinnovationer eller innovationsfrämjande insatser i företag. Gruppen verkar också för kunskapsuppbyggande insatser som spridning av information, goda exempel på innovationsdrivande krafter i landsbygder samt att gruppen väcker debatt och skapar opinion kring frågorna. I gruppen ingår representanter från; Landsbygdsnätverket kansli, Företagarna, Hela Sverige ska leva, Växtlust Värmland (LAG/Leader), Coompanion, RISE, Jordbruksverket (EPI Agri), Skogsstyrelsen, Vinnova och Tillväxtverket. Vinnova är sedan hösten 2021 adjungerade till gruppen vid behov. Ordföranden i arbetsgruppen kommer från Företagarna. Arbetsgruppen sammanträder i regel en till två gånger per kvartal.

Smarta landsbygder

Tillväxtverket har sedan 2020 också bemannat arbetsgruppen Smarta landsbygder i det nationella Landsbygdsnätverket. Arbetsgruppen ska främja lärande och erfarenhetsutbyte kring konceptet Smarta landsbygder. Smarta landsbygder innebär i korta drag att utveckla kreativa lokala lösningar kopplat till utmaningar som finns genom att lyfta platsens betydelse

för hållbar utveckling och stötta dessa innevånare. I arbetet med smarta landsbygder handlar det mycket om att utveckla och förverkliga strategier med utgångspunkt i hållbarhetsperspektiv ofta genom innovation och med hjälp av digital teknik. Arbetet tar avstamp i nya initiativ mellan både offentliga och privata aktörer eller både och. Smart landsbygder gynnas bland annat av breda samarbeten, nätverkande och erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan landsbygder och städer. I arbetsgruppen ingår representanter från följande organisationer; Landsbygdsnätverket kansli, LUS/Leader Sjö, Skog & Fjäll, Leader Sörmlandskusten, Vingåkers kommun, Hela Sverige ska leva, Omställningsnätverket, Region Västmanland, Tillväxtverket och Sveriges lantbruksuniversitet – SLU.

Genom löpande informationsutbyte och/eller genom särskilda avstämningar med dessa båda arbetsgrupper anser Tillväxtverket att vi kan nå en bred skara av aktörer som på olika sätt verkar för utvecklingsinriktade och innovativa insatser i landsbygder. Här når vi både statliga myndigheter, forskningsaktörer, intresseorganisationer som till exempel Hela Sverige ska Leva, Företagarna samt att vi genom flera Leaderområden kan fånga upp lokala perspektiv. Alla dessa aktörer har i sin tur egna nätverk för att kunna diskutera och implementera frågor vidare.

Externa stödjande nätverk för digitaliseringsfrågor

Tillväxtverket ser det också angeläget att ha ett särskilt nätverk för digitaliseringens möjligheter i företag i landsbygder. Även här finns redan väl utarbetade nätverk och samverkansgrupper som vi vill dra nytta av.

Sedan 2019 har Tillväxtverket haft ett regeringsuppdrag att hålla ihop ett nätverk för implementeringen av digitaliseringsfrågor i regionerna - s.k. digitaliseringskoordinatorer. I det här nätverket ingår landets 21 regioner. Uppdraget slutfördes under hösten 2020 men har våren 2021 återkommit i form av ett nytt regeringsuppdrag där Tillväxtverket fortsatt ska koordinera landets 21 digitaliseringskoordinatorer och ett antal nationella myndigheter med uppdrag kring digitalisering. I uppdraget ingår också etablerandet av europeiska s.k. digitaliseringshubbar (EIDH).

I Rambolls UU-rapport (juni 2021) av vårt nyligen avslutade näringslivsuppdrag kring digitaliseringens möjligheter i företag i landsbygder rekommenderas Tillväxtverket att vävla upp kommande landsbygdsatsningar kring digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder med uppdraget kring digitaliseringskoordinatorer och bildandet av EIDH.

Vi kan använda detta nätverk som Tillväxtverket ansvarar för att koordinera under tiden 2021–2025 och därigenom stärka samarbetet mellan kommande landsbygdsatsningar inom åtgärderna 1.2, 2.1 och 16.2 i landsbygdsprogrammet med digitaliseringskoordinatorernas arbete och inrättande av europeiska digitaliseringshubbar (ca 5–6 i Sverige) från och med hösten 2021. Genom nätverket kommer vi att nå både nationella myndigheter, landets 21 regioner samt andra relevanta aktörer inom digitaliseringsområdet. Genom att använda det här nätverket kan landsbygdernas behov av digitaliseringsinsatser i företag i landsbygder att synliggöras väl. Tillväxtverket kan antingen delta i nätverkets möten på mer regelbunden basis alternativt bjuda in nätverket vid behov för att diskutera frågor.

Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis. Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

Urvalskriterier

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanens bilagor. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras

Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Huvudregeln är att om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

3. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
4. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

Indikatorer och målvärden

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget.

Beslutsomgångar och utlysningar

Datum för ansökansperioder publiceras på vår webbplats. För att en ansökan ska hanteras ska den vara komplett och ha kommit in till oss senast det sista angivna datumet för ansökansperioden.

En komplett ansökan innebär att alla frågor i ansökan är besvarade och att alla obligatoriska bilagor enligt e-tjänsten är inskickade. Efter det angivna datumet för ansökansperioden handlägger Tillväxtverket alla kompletta ansökningar som kommit in.

När pengarna i en beslutsomgång inte räcker

Om det finns fler projektansökningar än vad det finns budget att bevilja i en ansökansomgång kommer urvalskriterierna att avgöra vilka ansökningar som prioriteras, och de ansökningar som får högst poäng prioriteras först. De ansökningar som uppfyller alla villkor, men som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång, kommer att avslås. Sökande hänvisas till eventuellt kommande nya utlysningar. Eventuella undantag från denna huvudregel framgår under respektive insatsområde.

När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan

Om pengarna i beslutsomgången inte räcker till hela sista ansökan erbjuds sökanden att revidera projektbudgeten i förhållande till tillgängliga kvarvarande medel i utlysningen.

När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning

Pengar som inte används i en beslutsomgång återför vi till den tilldelade budgeten. Vi kan då genomföra ytterligare utlysningar vid ett senare tillfälle under programperioden.

(Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet med kompetensutvecklingen och rådgivningsinsatserna är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska de två åtgärderna bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälstånd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader.

Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.2, 2.1 inom fokusområde 6a)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområdena 6a) och syftar till att

- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser andra näringar än jordbruk/rennäring, men också genom att utveckla och ta tillvara kulturarv och traditionell kunskap
- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom rådgivning och företagsledningstjänster andra näringar än jordbruk/rennäring.

Tillväxtverkets insatser inom fokusområdet kan däremot inbegripa företag inom alla branscher – inklusive jordbruks- och livsmedelsföretag – vilket framgår av landsbygdsprogrammets programändring åtta.

Tillväxtverkets prioriteringar

Delåtgärd 1.2 Informationsinsatser

Projektet innefattar olika typer av informationsinsatser bland annat på Tillväxtverkets och Jordbruksverkets webbsidor, anordnandet fysiska eller digitala informationsträffar, kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan projektägare, kunskapsuppbyggnad och spridning av kunskap samt informationsspridning om lärandet i takt med att insatser genomförs inom de olika åtgärderna, samt uppföljning och utvärdering av insatserna. För att få ett bra och samlat analysmaterial att utgå ifrån kan Tillväxtverket även behöva genomföra vissa behov- och marknadsanalyser som en grund för bättre träffsäkerhet i formuleringen av våra erbjudanden i de olika insatserna åtgärderna.

Delåtgärd 2.1 Rådgivnings- och coachningsinsatser till mikro- och småföretag

Åtgärden ska främja stärkt affärsutveckling genom digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder i hela landet. Vi avser att fokusera på ett urval branscher där vi bedömer att det finns ett stort behov av insatsen.

Vi tror att det inledningsvis kan handla om grupprådgivning till företag som sedan följs upp mer skräddarsydd enskild rådgivning och coachning till intresserade företag. Första steget blir att företaget gör en analys tillsammans med en rådgivare för att i nästa steg kunna gå vidare och välja en fördjupad mer konkret coachningsinsats om digitaliseringens möjligheter för företagets affärsutveckling.

För att få delta i fördjupade och enskilda coachningsinsatser ska företaget se en tydlig utvecklingspotential i sin digitala resa för stärkt affärsutveckling och därmed ökad konkurrenskraft.

Genomförande av åtgärden kompetensutveckling och rådgivning

I genomförande av handlingsplanens insatser inom delåtgärd 1.2 samt delåtgärd 2.1 kommer Tillväxtverket under 2021–2022 att ansöka om projekt i egen regi. I projekten kommer det vara aktuellt att upphandla aktörer som utför rådgivningen.

Information kommer att finnas på Tillväxtverkets webbsida. Det framgår även av handlingsplanens beskrivning per delåtgärd och inriktning nedan.

Delåtgärd 1.2 Demonstrationer och informationsinsatser

Tillväxtverket har under 2021 ansökt om projektstöd för att driva insatser i egen regi inom delåtgärden. Tillväxtverket kommer att upphandla några av insatserna medan vi själva utför vissa av dem. Projektet innefattar bland annat informationsinsatser kring utförandet av hela programmet, träffar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, samt uppföljning och utvärdering av insatser i syfte att bidra till en löpande kunskapsspridning.

Delåtgärd 2.1 Rådgivnings- och coachningsinsatser i företag

Tillväxtverket ska under våren 2022 ansöka om projektstöd för att driva insatser i egen regi. Tillväxtverket kommer att upphandla utförare av rådgivnings- och coachningsinsatser.

Rådgivnings- och coachningsinsatser i mikro- och småföretag företag i landsbygder kan inledningsvis handla om rådgivning i grupp och senare enskild företagsanpassad rådgivning och coachning. Insatserna bör handla om verksamhets- och affärsutvecklande insatser genom digitaliserings möjligheter. Steg 1 kan handla om allmänna rådgivningsinsatser som i Steg 2 sedan följs upp av enskilda coachningsinsatser.

(Se vidare avsnitt *Tillväxtverkets prioriteringar* för att stärka näringslivet samt mikro- och småföretag kring digitaliseringens möjligheter för ökad affärsutveckling).

Tillväxtverkets eget arbete under 2021–2022

Demonstrationer och information (1.2)

Tillväxtverket har under november 2021 lämnat in en egen ansökan om projektstöd i landsbygdsprogrammet. Under december har vi genomfört informationsinsatser för att sprida information om utlysningen om samarbetsprojekt (16.2) samt om rådgivnings- och coachningsinsatser.

Under 2022 planerar vi att fortsätta informations- och kommunikationsinsatser, genomföra en målgruppsanalys, bjuda in till träffar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt att engagera en utvärderare för löpande uppföljning av insatserna.

Rådgivning (2.1)

Tillväxtverket ska under våren 2022 lämna in en egen ansökan om projektstöd i landsbygdsprogrammet. Vi planerar att upphandla utförare av rådgivnings- och coachningsinsatser under våren 2022. Vi ser framför oss att de faktiska rådgivningarna kan erbjudas från och med sommaren/ hösten 2022.

Upphandlingar under 2021–2022

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att upphandla en aktör som genomför uppföljnings- och utvärderingsinsatser under våren 2022.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att upphandla tjänster för rådgivnings- och coachningsinsatser under våren 2022.

Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.2, 2.1 fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier (1_2)	Poängsättning	Vikt
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig, men har fått allt för liten spridning och tillämpning	10
	2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet	
	+2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag	
	+2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning	
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet	10
	5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet	
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen	25
	2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen	
	3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp	
	4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler	
	+1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande	40
	2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande	
	+1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår	
	+1 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen	
	+1 poäng: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet	
5. Projektet har tydliga och mätbara mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp	15
	3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc) finns angivna	
	+2 poäng: Effektmål finns beskrivna	

Det här gäller för urval av ansökningar

Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.
Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse². Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom, utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

(Åtgärd 16) Samarbete

Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid i landsbygder som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. Landsbygden kan inte erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Syftet är också att samarbeta transnationellt, inte minst i projekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning³ och Östersjöstrategin. Projekten ska genomföras som helt nya samarbetsprojekt eller genom att pågående projekt samordnas för att nå synergieffekter. Det finns också samarbetsprojekt som är kopplade till det europeiska innovationspartnerskapet, EIP.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb

(delåtgärd 16.2 inom fokusområde 6.a)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att utveckla produkter, metoder, processer och tekniker och sedan sprida resultatet. Stödet är till för samarbeten och pilotprojekt för att utveckla näringslivet inom alla branscher i landsbygder. Det ska på lång sikt bidra till att nya små företag startar, att företag utvecklas och att fler arbetstillfällen skapas i landsbygder.

Tillväxtverkets prioriteringar med kort bakgrund

Åtgärden syftar till att stärka näringslivsinsatser i landsbygder och öka kunskapen både hos offentliga aktörer och hos det företagsfrämjande systemet kring digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder. Allt för att i framtiden bättre tillsammans kunna samverka kring och rikta stödinsatser på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt till målgruppen. Idag är stödinsatser dåligt anpassade till målgruppens faktiska behov.

Samarbetsprojekten ska ha som syfte att höja och synliggöra kunskapen om digitaliseringens möjligheter hos både offentliga och företagsfrämjande aktörer kopplat till de behov och utmaningar som just mikro- och småföretag i landsbygderna har. Till exempel kan det handla om behov av samverkan mellan två eller flera aktörer kring utveckling eller tillämpning av tjänster, verktyg och metoder/modeller för att stötta företagets digitalisering inom en specifik bransch eller region. Tillväxtverket ser gärna att offentliga aktörer är projektägare.

³ Artikel 89 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1303/2013

Det kan också bli aktuellt att lära från pågående forskning kring mikro- och småföretag i landsbygder vid våra lärosäten. Genom lärosätenas forskning och kunskapsuppbyggnad kring målgruppen mikro- och småföretagandet i landsbygder tillförs ny kunskap som både det offentliga och företagsfrämjande aktörer i framtiden kan dra nytta av. Renodlade forskningsprojekt utan samverkan med andra aktörer ska inte kunna finansieras.

Genomförande av åtgärden Samarbete

I genomförande av handlingsplanens insatser inom delåtgärd 16.2 Samarbete kommer Tillväxtverket under 2021–2022 att tillämpa riktad utlysning.

Information om aktuella utlysningar finns på Tillväxtverkets webbsida www.tillvaxtverket.se. Det framgår även av handlingsplanens beskrivning nedan.

För genomförandet av delåtgärden har Tillväxtverket anordnat en riktad utlysning för samarbetsprojekt. Projekten ska bidra till stärkt samverkan mellan olika aktörer inom flera ämnesområden och på flera nivåer i samhället för att lära mer om målgruppen mikro- och småföretag i landsbygder och deras behov och utmaningar för att på ett bättre sätt kunna stötta målgruppen med rätt typ av stödinsatser kring digitaliseringens möjligheter i framtiden. I projekten ställs det krav på att minst två aktörer ska samarbeta. Samarbetet får gärna vara mellan en eller flera regioner/kommuner och företagsfrämjande aktörer.

(Se vidare avsnitt *Tillväxtverkets prioriteringar* för att stärka näringslivet samt mikro- och småföretag kring digitaliseringens möjligheter för ökad affärsutveckling).

Utllysningar under 2021–2022

Samarbete (16.2)

Under november 2021 öppnade Tillväxtverket en utlysning om samarbetsprojekt i landsbygdsprogrammet. Om inte alla medel nyttjas i utlysningen kan Tillväxtverket anordna fler utlysningar under 2022 eller 2023.

Urvalskriterier

(Delåtgärd 16.2, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier (16.2)	Poängsättning	Vikt
1. Projektet har en bra sammansättning	+2 poäng: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör +1 poäng: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten +1 poäng: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet	30
2. Projektet uppfyller identifierade behov	2 poäng: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen 1 poäng: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande +1 poäng: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder +1 poäng: stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen +1 poäng: projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål	40
3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning	1 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Projektets resultat når en större del av målgruppen 3 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	20
4. Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp +2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet	10

Det här gäller för urval av ansökningar

Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.
Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter för övriga projekt.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁴ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Kommunikation

Kommunikation är ett viktigt verktyg för att möjliggöra ett effektivt och måluppfyllande genomförande av handlingsplanen. Tillväxtverket planerar olika typer av kommunikationsinsatser under olika faser i genomförande av de olika åtgärderna.

Medel till de olika kommunikationsinsatserna söker vi som ett eget projekt från delåtgärd 1.2 Information/demonstration i landsbygdsprogrammet. Vissa av insatserna kommer vi genomföra själva medan andra delar – som till exempel uppföljning och utvärdering av vårt arbete med programmet – kommer att upphandlas och genomföras av en extern aktör.

Inför utlysningstillfällena och upphandlingar; Här vill vi lyfta fram informationsinsatser och vilka möjligheter som det kan finnas i utlysningen, vad utlysningen syftar till, hur går ett ansökningsförfarande till väga, vilka krav ställer vi på projektägaren med mera. Inför upphandling av aktörer för rådgivnings/coachningsinsatser vill vi sprida information om Tillväxtverkets kravspecifikation gällande bland annat utförande och innehåll.

Under programtiden; Här ligger fokus på ett löpande lärande och kunskapsspridning från vårt arbete samt resultat och effekter från de olika insatserna/åtgärderna i vår handlingsplan.

Mot slutet av programtiden/efter programtiden; Här ligger fokus på insatser kopplat till uppföljning och utvärdering av resultat och effekter från de åtgärder/insatser som vi har arbetat med i programmet. Hur kan vi på ett bra sätt sprida, paketera eller på annat sätt tillgängliggöra vårt samlade arbete, vårt löpande lärande och kunskapsuppbyggnad kopplat till resultat, effekter och vårt genomförande? Upphandling av uppföljning/utvärdering sker under 2022.

För samtliga informationsinsatser vill vi verka genom webbsidor, nätverksträffar, genomföra seminarier/webbinarier, arbeta med filmer, digitala och tryckta rapporter, förmedla länkar och inte minst sprida information via Tillväxtverkets olika sociala kanaler och media (till exempel Twitter, Facebook, Linked In, Instagram).

Tillväxtverket har redan under försommaren 2021 kommunicerat information om utlysningen för samarbetsinsatser (16.2) och om rådgivnings- och coachningsinsatser (2.1.), och informationen har uppdaterats löpande under hösten 2021. Denna information publicerades främst under Tillväxtverkets webbsida *Finansiering för*. Under hösten 2021 har insatserna om digitaliseringens möjligheter för små företag fått en egen sida på Tillväxtverkets webbplats www.tillvaxtverket.se.

Kommunikationsmål

Tillväxtverket har som ett övergripande kommunikationsmål att arbeta med transparenta genomförande av åtgärderna/insatserna i programmet. Vi vill helst hela tiden kunna ligga steget före och vill att arbetet med våra kommunikationsinsatser ska bidra till;

- att programmets finansierade insatser uppmärksammas av media
- att insatser och resultat får spridning i sociala kanaler/media
- att vi skapar en attraktiv och informativ webbplats som många besöker för både löpande information och kunskapsuppbyggnad

Målgrupper för kommunikationsinsatserna

De huvudsakliga målgrupperna för kommunikationsinsatserna är offentliga, privata och ideella möjliggörare och företagsfrämjare. Den sekundära målgruppen för kommunikationsinsatserna är mikro- och små företag i alla branscher i landsbygder.

Läs mer om målgrupperna för respektive insatsområde under avsnittet *Målgrupp* under rubriken *Tillväxtverkets prioriteringar för att stärka näringslivs-insatser samt digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag för ökad affärsutveckling*.

Våra övergripande målgrupper för genomförandet av de här åtgärderna/insatserna ser lite annorlunda ut och utgörs av olika aktörer beroende på vilken av åtgärderna som vi avser. Målgruppen för alla insatserna i vårt arbete är dock mikro- och småföretag i landsbygder.

För *rådgivnings- och coachningsinsatser* är den primära målgruppen det företagsfrämjande systemet – dvs. aktörer som på olika sätt verkar företagsfrämjande kring digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag och som har digitala modeller och verktyg att tillämpa för digital affärsutveckling hos målgruppen över hela landet. Aktörerna ska ha utvecklade metoder, modeller och verktyg som går att tillämpa i företagets affärsutveckling. Som sekundär målgrupp för insatserna ser vi självklart mikro- och småföretag i våra landsbygder.

Vi ser det även angeläget att i arbetet med upphandlingen av utförare/aktörer skapa en god nationell täckning av rådgivningsaktörer inom olika branscher och som verkar över hela landet.

För *samarbetsprojekt* mellan minst två aktörer (gärna flera) ser vi både offentliga, halvoffentliga och privata aktörer och ideella aktörer. Målgruppen är aktörer som på olika sätt arbetar med att utveckla näringslivsinsatser och tillämpning av tjänster, metoder, modeller och verktyg för företagets digitala affärsutveckling som antingen på kort eller lång sikt bidrar till ökad kunskap. Det kan till exempel vara offentliga aktörer som nationella myndigheter, regioner, länsstyrelser, kommuner eller lärosäten som bedriver forskning inom området. Det kan också vara företagsfrämjande aktörer

(till exempel privata bolag) med särskilda kunskaper om företag i landsbygder, en viss bransch eller om företag i en region. Det kan också vara aktörer som på andra sätt verkar för landsbygdsutveckling som till exempel intresseorganisationer, ekonomiska föreningar eller aktörer inom civilsamhället med särskilda kunskaper om målgruppen mikro- och småföretag i landsbygder eller inom en viss bransch/område eller region. *Kravet är dock att projekten endast kan sökas i samverkan mellan minst två aktörer – gärna flera.*

För *informationsinsatserna* är målgruppen aktörer som är särskilt specialiserade inom informationsområdet eller konsulter med särskild kompetens inom uppföljning och utvärdering av nationella program och insatser eller motsvarande kompetens inom EU-program.

Budskap

Budskapen för våra kommunikationsinsatser handlar främst om;

- att det finns möjlighet för företagsfrämjande aktörer (offentliga, privata och ideella) att söka medel för att genomföra samarbetsprojekt och att utföra rådgivnings- och coachningsinsatser kring digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder
- att verka för stärkt och breddad aktörssamverkan kring olika näringslivsinsatser som lyfter fram digitaliseringens möjligheter hos företagsfrämjare, offentliga aktörer och intresseorganisationer i våra landsbygder,
- att genom olika digitaliserings- och näringslivsinsatser få fler digitalt mogna mikro- och småföretag som i sin tur bidrar till fler omställda, smarta och långsiktigt hållbara landsbygder,
- att på lång sikt bidra till fler digitalt mogna och långsiktigt hållbara mikro- och småföretag som på längre sikt bidrar till fler arbetstillfällen i våra landsbygder.

Kanaler för kommunikationsinsatser

Tillväxtverket ser den dagliga och löpande kommunikationen och dialogen kring uppdragets genomförande med våra olika samarbetspartners och projektägare som det viktigaste forumet för spridning av kommunikationsinsatserna.

Vi har valt att särskilt prioritera några kontaktytor enligt nedanstående både för mer löpande information respektive riktade informationsinsatser;

- Olika aktörer som ingår i vårt stödjande nätverk för uppdragets genomförande. (För mer information om vilka dessa aktörer är se vidare avsnittet *Stödjande referensnätverk - digitalisering*)
- Tillväxtverkets webbplats och de sociala kanaler/medier som Tillväxtverket verkar genom som till exempel Facebook, Twitter, Linked In med flera kanaler

- Möten, seminarier och konferenser som både vi själva anordnar eller att vi deltar i andras event och möten. Här kan det handla om både digitala och fysiska möten på olika platser runt omkring i landet
- Vi vill också verka för gott genomslag i media kopplat till vilka media som är särskilt relevanta för vårt genomförande av de olika insatserna. Det kan handla om både riks-, regional- och lokalpress eller mer profilerad media

Tidsplan för vårt genomförande och kommunikationsinsatser under 2022

Under 2022 ser vi följande kommunikationsinsatser framför oss i vårt genomförande. Information om vårt arbete med uppdraget kommer löpande att uppdateras under hösten och presenteras på vår webbplats.

Aktivitet	Beskrivning	Tidsperiod
Informationsträffar	Information om Tillväxtverkets utlysning om samarbetsprojekt.	December 2021/ Januari 2022
Informationsträffar	Information om Tillväxtverkets upphandling gällande rådgivnings- och coachningsinsatser i företag.	Februari-mars 2022
Webbinformation	Presentation av beviljade projekt inom delåtgärd 16.2 Samarbetsprojekt.	Mars-april 2022
Webbinformation	Presentation av upphandlade utförare för rådgivnings- och coachningsinsatser i företag.	April-maj 2022
Webbinformation	Löpande kommunikation om aktiviteter i samarbetsprojekten och i rådgivningsinsatser.	Augusti-December 2022

Samarbeten

Det stödjande nätverket har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer.

Tillväxtverket har för avsikt att både vid löpande möten i de stödjande nätverken och i andra konstellationer för vårt genomförande – både lämna information om arbetet med uppdraget och löpande inhämta inspel och synpunkter från aktörerna som ingår i de stödjande nätverken. Det ser vi som en viktig del i kommunikationens måluppfyllelse.

Vid behov kommer vi att bjuda in till särskilda avstämningar och möten med de stödjande nätverken, eller med valda delar av dem, för att inhämta synpunkter och förankra idéer och tankegångar kring vårt genomförande. Vi ser nätverken som viktiga för både strategiska diskussioner och mer löpande information om vårt genomförande av de olika åtgärderna.

Uppföljning och utvärdering

Tillväxtverket avser att löpande jobba med uppföljning och ajourhållning av våra kommunikationsinsatser. Till exempel har vi fått en särskilt utsedd kontaktperson för landsbygdsprogrammet och just digitaliseringsinsatserna på vår kommunikationsavdelning. Den personen hjälper oss att bevaka målsättningen i kommunikationsplanens intentioner och dess genomförande.

INVESTERINGAR I REKREATION OCH TURISM

Tillväxtverkets prioriteringar för stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism

Tillväxtverket ansvarar för samverkan och samordning, kunskaps- och kvalitetsutveckling inom turism och besöksnäring och är också ansvarig för inkvarteringsstatistiken som är en del av Sveriges officiella statistik. Tillväxtverket arbetar för en hållbar besöksnäring med internationellt konkurrenskraftiga företag som vill, kan och vågar. Målet är en hög attraktionskraft som turismland, hållbar tillväxt, ökad sysselsättning och växande företag i alla delar av landet.

Turism och besöksnäring är en växande sektor som ger konsumtion i flera branscher, såsom hotell och logi, restaurang, detaljhandel, transporter och aktivitetsföretag. Näringen är sysselsättningsintensiv, och när utländska besökare kommer till Sverige genereras viktiga exportintäkter. Turism finns i hela landet, och besöksnäringen har betydelse för hållbar tillväxt och sysselsättning i alla Sveriges regioner. Det finns en stor potential i att utveckla besöksnäringen på landsbygderna, det skapar nya jobb och ger lokalbefolkningen möjlighet att bo kvar.

Natur- och kulturmiljöer är viktiga delar i den turistiska infrastrukturen. De finns runt om i hela landet och utgör ofta själva reseanledningen. Utveckling av natur- och kulturbaserade turistiska upplevelser kan därför bidra till regional utveckling, landsbygdsutveckling och företagande i en stor del av Sveriges landsbygder. Upplevelser av Sveriges natur och kultur är också en central del i resandet för den huvudmålgrupp för internationell turism som Visit Sweden har ringat in, *Den globala resenären*.

”Den globala resenären, vill gärna lära sig något nytt om landet de besöker, uppleva svensk kultur, livsstil och natur samt njuta av god mat och dryck. En rundresa i Sverige är något som de tycker låter lockande, speciellt för att se flera sidor av Sverige och uppleva det genuina och oförställda. De uppfattar Sverige som vackert, modernt, öppet och hållbart.”

Utredningen *Ett land att besöka* (SOU 2017:95) anger naturturism och kulturturism som strategiska insatsområden eftersom de utgör starka besöksanledningar till Sverige.

Stödets inriktning

Inriktningen på stödet bygger vidare på den kunskap och de behov av utveckling som finns för att bidra till utveckling på landsbygderna, med utgångspunkt i natur- och kulturturism.

Tillväxtverket ser utifrån tidigare insatser inom natur- och kulturturism ett stort behov av investeringsmedel för att utveckla platser och besöksmål till mer attraktiva och hållbara reseanledningar. I februari 2020 slutrapporterade Tillväxtverket det fyra år långa regeringsuppdraget *Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism*, som genomförts i sju pilotregioner. Projektet har bland annat resulterat i flera leder för vandring och cykel samt en modell för utveckling av vandringsleder. Under våren 2021 avslutas Tillväxtverkets insatser inom vandrings- och cykelturism som har varit en del i myndighetens arbete i genomförandet av den nationella landsbygdspolitiken. Ett av projekten, med finansiering både från Tillväxtverket och Jordbruksverket, har som syfte att ta fram nationella kvalitetskriterier och skapa gemensamma standarder för vandringsleder. Detta projekt är pågående fram till och med 2022 och har bland annat förankrat och fastslagit ett antal kvalitetskriterier med avseende på den fysiska ledens beskaffenhet, organisering, upplevelse, service samt kommunikation kopplat till leden. Tillväxtverket bedömer att ett investeringsstöd som i ligger i linje med och kan implementera detta ramverk kan bidra till att stärka Sverige som naturturismdestination och därigenom bidra till landsbygdsutvecklingen.

Målgrupp

Tillgängliga natur- och kulturmiljöer främjar företag och företagande samt bidrar till utveckling av destinationer och regional utveckling i hela landet. Besöksnäring och turism bidrar i sin tur till att göra fler natur- och kulturmiljöer tillgängliga och upplevelserika.

Turism och besöksnäring hänger tätt ihop med livskvalitet, hälsa och utveckling för lokalbefolkning och för näringslivet i stort, där det finns potential att utveckla synergierna. Attraktiva platser och miljöer är viktigt för Sverige, både som besöksmål och som land att leva och driva verksamhet i.

Att satsa på en utvecklad infrastruktur inom natur- och kulturturism har långtgående positiva effekter: Ökade möjligheter inom natur- och kulturturism ger nya arbetstillfällen. Nya arbetstillfällen ökar attraktiviteten även för inflyttning. Välmående samhällen leder till bättre folkhälsa. Ett attraktivt friluftsliv är ett starkt incitament att bosätta sig i en kommun och också att starta/flytta verksamhet dit.

Ett välsmort offentligt aktörsystem skapar förutsättning för företag att utveckla natur- och kulturbaserade turistiska produkter. En välfungerande turistisk infrastruktur (t. ex. leder) är en bas för produktutveckling. Ett aktivt regionalt ledarskap är av central betydelse för att samordna länets aktörer och driva arbetet framåt.

Detta utgör utgångspunkter i inriktningen av stödet för investeringar i infrastruktur för turism och rekreation.

Stödjande referensnätverk - besöksnäring

Tillväxtverket ingår i ett antal utarbetade nätverk och forum med fokus på frågor kopplade till turism och besöksnäring. För att genomföra denna handlingsplan på ett framgångsrikt sätt kommer Tillväxtverket särskilt att nyttja dessa som partners/referensnätverk:

Styr- och arbetsgruppen för projektet ”Nationellt ramverk för vandringsleder”

Detta projekt, som samfinansieras av Tillväxtverket och Jordbruksverket, pågår till och med 2022 och ska ge hela landet förutsättningar att arbeta med att harmonisera standards och regelverk kring allt ifrån skyltning till långsiktig förvaltning av vandringsturism- och pilgrimsleder. Tourism in Skåne är projektägare och Visit Dalarna står för projektledning. Turistrådet Västsverige, Visit Värmland, Region Västerbotten och Linköpings stift ingår också i projektorganisationen. Även en rad nationella aktörer och organisationer är på olika sätt knutna till projektet. Naturvårdsverket och Länsstyrelserna är exempel på några, liksom en rad branschorganisationer från besöksnäringen och aktörer som arbetar med landsbygdsutvecklingsfrågor (Naturturismföretagen, LRF, Svenska Turistföreningen med flera).

Nationella referensgruppen för cykelturism

Trafikverket har i sitt arbete med cykelturism en extern nationell referensgrupp till stöd. Referensgruppen gör en helhetsbedömning utifrån kvalitetskriterierna (för regionala och nationella leder). Referensgruppen ansvarar även tillsammans med Trafikverket för förvaltning och vidareutveckling av kriterierna. I referensgruppen för cykelturism ingår, förutom Tillväxtverket, följande organisationer:

- Regionala Nätverket för Turism (ordförande)
- Länsstyrelsen
- Regionala planupprättare (KOMEXP)
- Svenska turistföreningen (STF)
- Trafikverket
- Visita

Regionala Nätverket för Turism (RNT)

Nätverket, som träffas två gånger årligen, har till syfte att sammanföra regionala företrädare för besöksnäring och turismutveckling bland politiker och tjänstemän

från hela Sverige och alla regioner. I RNT ingår den så kallade LOK-gruppen, en numera informell sammanslutning med representanter för nationella och regionala cykelleder i Sverige. LOK-gruppen har som syfte är att utbyta erfarenheter och verka i riktning mot att intresset för att cykelturism ökar i Sverige.

Besöksnäringens myndighetsgrupp

Besöksnäringens myndighetsgrupp omfattar 16 myndigheter och statliga bolag, och leds av Tillväxtverket som har regeringens uppdrag att ansvara för kunskaps- och kvalitetsutveckling, liksom samverkan och samordning inom turism. Målen för samarbetet i gruppen är att bidra till att

- stärka den svenska besöksnäringens internationella konkurrenskraft med utgångspunkt i hållbar utveckling,
- skapa förutsättningar för hållbar tillgänglighet till, från och inom besöksmål och destinationer,
- skapa förutsättningar för hållbar destinations- och produktutveckling i besöksnäringen.

Dessa medlemmar ingår, förutom Tillväxtverket, i Besöksnäringens myndighetsgrupp:

- Arbetsförmedlingen
- Statens fastighetsverk
- Sjöfartsverket
- Trafikverket
- Riksantikvarieämbetet
- Havs- och vattenmyndigheten
- Naturvårdsverket
- Jordbruksverket
- Skogsstyrelsen
- Swedavia
- Tillväxtanalys
- Vinnova
- Visit Sweden
- Myndigheten för yrkeshögskolan
- Business Sweden

Aktörerna ovan har främst en roll i förankringen av handlingsplanens innehåll, utifrån de behov av insatser som identifieras av respektive aktör. De informeras löpande om uppföljning och planering av insatserna i Tillväxtverkets handlingsplan. Samtliga aktörer har en viktig roll i att sprida information om insatserna samt att sprida erfarenheter och resultat. Ett närmare samarbete kan komma att bli aktuellt med vissa av aktörerna vid specifika utlysningar och bedömning av ansökningar.

Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis. Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

Urvalskriterier

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas. Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanens bilagor. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras.

Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Huvudregeln är att om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium

2. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

Indikatorer och målvärden

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget, finns i bilaga 2 Budget och mål.

Beslutsomgångar och utlysningar

På vår webbplats www.tillvaxtverket.se finns datum för ansökansperioder (utlysningar). För att ansökan ska hanteras ska den vara komplett och ha kommit in till oss senast det sista angivna datumet för ansökansperioden.

En komplett ansökan innebär att alla frågor i ansökan är besvarade och att alla obligatoriska bilagor enligt e-tjänsten är inskickade. Efter det angivna datumet för ansökansperioden handlägger Tillväxtverket alla kompletta ansökningar som kommit in.

När pengarna i en beslutsomgång inte räcker

Ansökningar som uppfyller alla villkor men som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång kommer att avslås.

Eventuella undantag från denna huvudregel framgår under respektive insatsområde.

När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan

Om pengarna i beslutsomgången inte räcker till hela sista ansökan kommer ansökan ändå att beviljas i sin helhet under förutsättning att 20 procent av det beviljade stödbeloppet täcks av beslutsomgångens budget.

Nästa beslutsomgångs budget kommer då att minskas med det överskridande beloppet.

När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning

Eventuella pengar som inte används i en beslutsomgång för vi över till nästa beslutsomgång.

När sista pengarna i budgeten inte räcker till hela sista ansökan.

När budget för åtgärden är slut och hela sista ärendet inte ryms sänks stödsatsen till 20% som lägst. Detta gäller det ärende som rangordnas högst av de ärenden som inte ryms inom budgeten.

(Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

Den här rubriken gäller investeringar som med stor sannolikhet inte skulle genomföras utan stöd, men där den gemensamma nyttan är stor.

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar ges där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.5). Syftet med stödet är att utifrån landsbygdens resurser skapa möjligheter för rekreation för allmänheten och förbättra möjligheterna till turism (fokusområde 6b).

Tillväxtverkets prioriteringar med kort bakgrund

Natur- och kulturturism med fokus på ledutveckling

Tillväxtverket väljer att med detta stöd, utifrån kunskapen från tidigare insatser, prioritera fortsatt besöksmålsutveckling inom natur- och kulturturism med särskilt fokus på utveckling av leder för vandring och MTB-cykling. Prioriteringen motiveras av att intresset för vandring och MTB är stort och växande, både bland inhemska och internationella besökare, samtidigt som infrastrukturen för dessa aktiviteter är förhållandevis svag i Sverige. För att fler naturturismföretag ska kunna utveckla aktiviteter behöver det finnas kvalitetssäkrade, trygga och attraktiva leder som möter besökarens behov och förväntningar. En samordning kring leden behöver ske på ett strukturerat sätt med ett långsiktigt perspektiv.

Helhets- och företagsperspektiv

En investering med detta stöd ska se till alla delar i den turistiska leveranskedjan, från transporter och infrastruktur till erbjudanden om att bo, äta och göra. Det räcker inte att själva leden är säkerställd. Hela kedjan resa-bo-äta-göra måste fungera för att säkerställa konkurrenskraft inte minst på den internationella marknaden. Besökare efterfrågar och förväntar sig en helhetslösning kopplat till resmålet, därför är det av stor vikt att aktörer på olika nivåer samverkar och utvecklar långsiktigt hållbara lösningar tillsammans.

En välfungerande turistisk infrastruktur utgör basen för besöksnäringens produktutveckling. Kvalitetssäkrade vandrings- och cykelleder och attraktiva kulturella besöksmål innebär stora möjligheter för företagande och bidrar till att fler företag vill, kan och vågar satsa. *Hållbarhet och klimatanpassad infrastruktur*

En hållbar besöksnäring tar ansvar för turismens nuvarande och framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan genom att utgå från besökarens, företagens, miljöns och lokalsamhällets behov. Detta perspektiv tillsammans med Agenda 2030 ska ligga till grund för alla investeringar som sker inom ramen för insatsområdet.

Med anledning av globalt stigande nivåer av växthusgaser i atmosfären så håller det globala och lokala klimatet på att förändras. Det innebär att det klimat vi har idag och som varit historiskt sett stabilt och jämförbart, kommer att ändras. Därmed behöver också all mänsklig aktivitet, samhällen och infrastruktur anpassas för att kunna fungera med nya klimatrelaterade förutsättningar. Klimatanpassning är att anpassa verksamheter till dessa förändringar. Regeringen presenterade 2018 en förordning för myndigheters klimatanpassningsarbete som går ut på att alla berörda myndigheter behöver ta fram en handlingsplan för sitt arbete. Ett steg i Tillväxtverkets arbete är att säkerställa att projekt finansierade av Tillväxtverket har en plan för klimatanpassning för att garantera lång funktion av ett projekt även i ett förändrat klimat.

Genomförande av åtgärden Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

I genomförande av handlingsplanens insatser inom åtgärd 7 Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd, delåtgärd 7,5 Infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation kommer Tillväxtverket under 2021–2023 att tillämpa utlysning.

Information om aktuella utlysningar kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se. Det framgår även av handlingsplanens beskrivning nedan.

Utllysningar under 2021–2023

Tillväxtverket kommer att genomföra minst två utlysningar 2021–2023.

Information om utlysningarna kommer att finnas på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se.

Det här gäller för urval av ansökningar

Minimivån för att en ansökan ska kunna prioriteras är 300 poäng.

Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.5, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Vikt
1. Investeringen bidrar till klimatanpassning och att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Investeringen bidrar till klimatanpassning. +1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljömål. +1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen. +1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken.	10
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer. 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning.	15
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för investeringen. 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för investeringen. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.	20
4. Investeringen har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål för investeringen finns angivna. 5 poäng: Sökanden har utöver relevant målbeskrivning och	15

	tydliga mål också effektmål beskrivna.	
5. Investeringen bidrar till att långsiktigt stärka besöksnäringen och företagande på landsbygden.	+3 poäng: Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen enligt i utlysningen identifierade behov. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning. +1 poäng om investeringen ingår i en helhetslösning.	40

Ovanstående urvalskriterier tillsammans med bedömningsgrunder återfinns i Bilaga.

Stödnivå

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall. Resterande 10 procent ska i dessa fall finansieras av privata medel.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁵ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd till stigar och leder genom skog och mark ges i form av enhetskostnad:

Ersättningsnivå

950 kronor per 100 meter i skog

600 kronor per 100 meter i öppen mark som behöver röjas

100 kronor per 100 meter i mark som inte behöver röjas, som betesmark och väg

⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Kommunikation

Kommunikation är ett viktigt verktyg för att möjliggöra ett effektivt och måluppfyllande genomförande av handlingsplanen. Tillväxtverket planerar olika typer av kommunikationsinsatser under olika faser av genomförandet.

Inför utlysningstillfällena: fokus ligger då på att informera om handlingsplanen och möjligheterna i denna, hur man ansöker samt vad det ställer för krav på projektägaren.

Under programmet: fokus ligger på att dela kunskap och erfarenheter samt stötta genomförandet genom tydlig och tillgänglig kommunikation.

Mot slutet av programmet/efter programmet: fokus ligger på uppföljning och utvärdering samt på att paketera, sprida och tillgängliggöra kunskap, resultat och effekter.

Kommunikationsplan

Kommunikationsmål

- Att programmets finansierade insatser uppmärksammas i media
- Att insatser och resultat får spridning i sociala media
- Att fler besöker hemsida för information och kunskap

Målgrupper och prioriterade målgrupper

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygdsföretagare och andra aktörer på landsbygden. Havs- och fiskeriprogrammets huvudsakliga målgrupper är yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, företrädare för beredningsindustrin samt producentorganisationer.

Prioriterad målgrupp för Tillväxtverkets kommunikation är de nationella, regionala och lokala aktörer som arbetar med att utveckla besöksnäringen och turismen i Sverige. Det vill säga regioner, länsstyrelser, kommuner, lokala utvecklingsgrupper, föreningar samt nationella/regionala intresseorganisationer inom besöksnäringens aktörssystem.

Budskap

- Vi investerar för fler attraktiva, konkurrenskraftiga och hållbara destinationer
- Vi ger stöd för att stärka och utveckla hållbara reseanledningar på den svenska landsbygden
- Vi arbetar för ökad samverkan i besöksnäringens system
- Långsiktiga investeringar skapar förutsättningar och nya möjligheter för företagande
- Att utveckla attraktiva platser och miljöer är viktigt för Sverige, både som besöksmål och för att leva och driva verksamhet i.
- Det finns en stor potential i att utveckla besöksnäringen på landsbygderna, det skapar nya jobb och ger lokalbefolkningen möjlighet att bo kvar.

Kanaler för kommunikation

Samarbetspartners och vidareförmedlare: Besöksnäringens myndighetsgrupp, Regionala Nätverket för Turism samt styr- och arbetsgruppen för projektet ”Nationellt ramverk för vandringsturism”.

Digitala kanaler: tillvaxtverket.se samt andra relevanta webbplatser, Facebook, Twitter och nyhetsbrev, Youtube, Turismnytt och Besöksliv.

Fysiska möten: Egna och andras möten, workshops, konferenser och seminarium. Relevanta arenor definieras under arbetets gång.

Media: Primärt lokal media, men även riksmidia kan vara aktuellt i ett nationellt perspektiv samt nischad press/branschmedia såsom Turismnytt och Besöksliv.

Löpande aktivitetsplanering

Nedan beskrivs planerade kommunikationsaktiviteter för programperioden

Aktiviteter	Syfte/Kommentar	Tidsperiod
Webbsida <ul style="list-style-type: none"> - Tillväxtverkets handlingsplan - Utlysningar - Information om ansökan - Information om rapportering - Beviljade projekt - Resultat av projekt - Kartbild över projekt - Kunskap och lärande 	<p>Information till sökande och projektägare.</p> <p>Erfarenhetsutbyte och inspiration Fakta</p>	Hela programperioden
Medverkan vid nätverksträffar/möten Besöksnäringens myndighetsgrupp, Regionala Nätverket för turism, styr- och arbetsgruppen för ”Nationellt ramverk för vandringsturism”	<p>Information om innehåll i handlingsplanen, projektportfölj och budget</p> <p>Målgrupp: Kontaktpersoner</p>	Hela programperioden
Informationsmaterial <ul style="list-style-type: none"> - Artiklar - Bilder/texter webbsida 	<p>Kunskapsspridning. Lärande, inspirerande exempel. Information om stödmöjligheterna Nationell spridning projektmedel Målgrupp: bred</p>	Hela programperioden
Digital media <ul style="list-style-type: none"> - Facebook - Twitter - Youtube - Tillväxtverkets nyhetsbrev och blogg 	<p>Kännedom om medel som finns att söka. Info om framtaget kunskapsmaterial. Spridning av lärande exempel. Målgrupp: bred</p>	Hela programperioden

<ul style="list-style-type: none"> - Webinarier - Löpande info via mejlutskick 		
<p>Medverkan i externa konferenser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besöksnäringen på agendan - Forum för naturturism 	<p>Presentation av kunskap från uppföljning av finansierade projekt</p>	<p>Hela programperioden</p>

Samarbeten

Tillväxtverkets olika referensnätverk har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer. En nära samverkan och regelbundna träffar med kontaktpersonerna för Regionala nätverket för Turism och projektet ”Nationellt ramverk för vandringsturism” är en viktig förutsättning för programmets måluppfyllelse. Turismnytt är en viktig samarbetspartner utifrån räckvidd och prenumeranter och kanalen når i princip hela näringen.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning sker löpande genom att stämma av genomförandet mot kommunikationsplanen.

Arbete med andra mål och lokal utveckling

Avsnitt *Stärkt tillgänglighet till kommersiell service* avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till en utvecklad servicestruktur i Sveriges landsbygder varav Tillväxtverkets handlingsplan bygger på underlag, innehåll och fakta från Tillväxtverkets genomförda program samt de regionala serviceprogram som tagits fram och som genomförs av länen. Handlingsplanen har som primärt mål att bidra till måluppfyllelsen i de regionala serviceprogrammen. I arbetet med de regionala serviceprogrammen finns tydliga krav på att samverka med övriga program för regional tillväxt. Aktörer på alla nivåer samarbetar i arbetet med att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer. I detta arbete är tillgänglighet till service en viktig faktor. De regionala serviceprogrammen utgör viktiga verktyg i länens arbete med att säkerställa en grundläggande service i gles- och landsbygder. För att uppnå en ökad samordning av service, lokalt, kommunalt och regionalt, krävs bland annat att aktörer med regionalt och lokalt tillväxtansvar samverkar med varandra och med övriga berörda parter.

Avsnitt *Investeringar i rekreation och turism* avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till besöksmålsutveckling inom natur- och kulturturism med särskilt fokus på utveckling av leder för vandring och cykling. Handlingsplanen ligger i linje med och förstärker arbetet med den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet som regeringen beslutade om i mars 2021. Strategin utgör den långsiktiga inriktningen (2021–2030) för den regionala utvecklingspolitiken och ska bidra till omställningen till en hållbar utveckling i alla delar av landet. Denna handlingsplan förstärker främst strategins strategiska område ”Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet”. Handlingsplanen ska även kopplas till den regeringens kommande strategi för en hållbar turism och besöksnäring. Strategin skulle lanseras sommaren 2021, men har senarelagts. Handlingsplanen kompletterar och ämnar dessutom förstärka det lokalt ledda utvecklingsarbetet (Leader) med ett nationellt perspektiv gällande investeringar i den turistiska infrastrukturen.

Avsnitt *Digitalisering av små företag* avser prioriteringar och åtgärder som ska bidra till stärkt affärsutveckling genom digitaliseringens möjligheter i mikro- och småföretag i landsbygder. Tillväxtverket ser att vårt genomförande av föreslagna insatser också har bäring på målsättningar och prioriteringar i både regionala, nationella och europeiska styr- och programdokument. Bland dessa dokument vill vi särskilt nämna;

- Nationella strategin för regional utveckling med tillhörande (kommande höst 2021) handlingsplan
- Digitaliseringsstrategin
- Bredbandsstrategin
- Regionala näringslivsstrategier
- Regionala utvecklingsstrategier

Tillväxtverkets handlingsplan samarbetar indirekt med flertalet program på regional nivå. För att nå framgång krävs att det sker en samverkan med program och aktörer på alla nivåer. De program/strategier för regional tillväxt som kommer att bli aktuella är:

- Europeiska regionala utvecklingsfonden – ERUF
- Regional utvecklingsstrategi (RUS), som på många håll utgör grunden för länens program och planer
- Regional miljöplan
- Regionalt tillväxtprogram
- Regionalt strukturfondsprogram
- Länsstyrelsernas jämställdhetsstrategier
- Regionala handlingsplaner för landsbygdsprogrammet
- Utvecklingsstrategier för LLU (Lokalt Ledd Utveckling)
- Kommunala översiktsplaner
- Kommuners program för landsbygdsutveckling
- Kommunala serviceplaner
- Tillväxtverkets instruktion

Tillväxtverkets handlingsplan ska bidra till de nationella jämställdhetspolitiska målen. Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta regeringen utformat fyra delmål, Tillväxtverkets handlingsplan ska bidra till de två första, vilka är:

- **En jämn fördelning av makt och inflytande**
Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- **Ekonomisk jämställdhet**

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Arbete med lokal utveckling

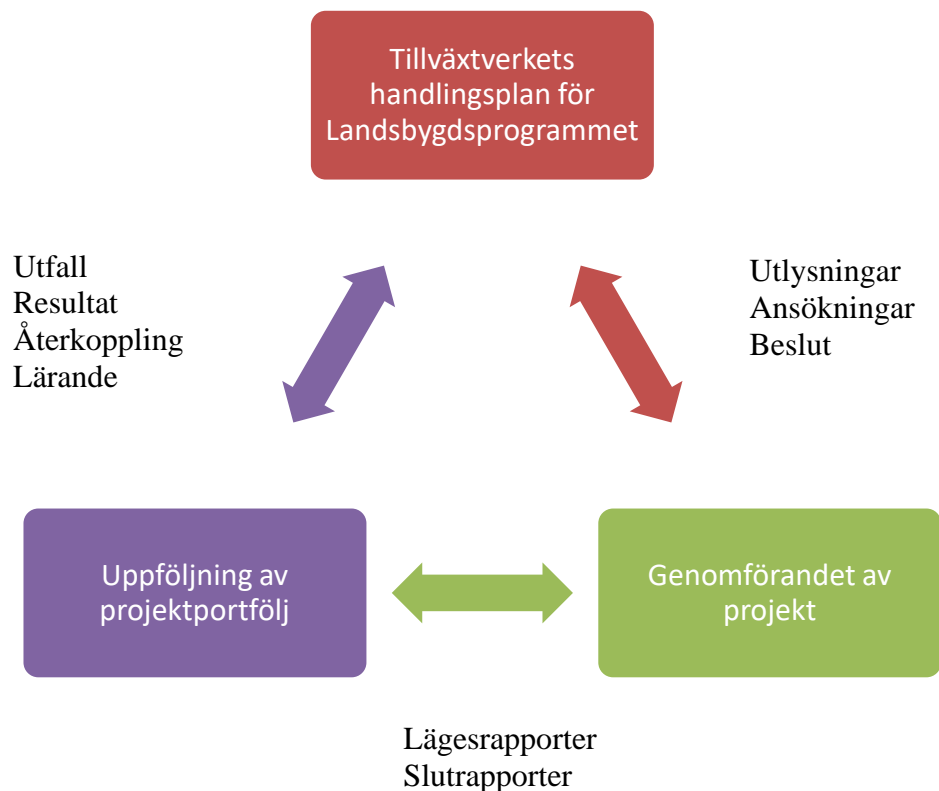
Inom ramen för Landsbygdsnätverket arbetsgrupper når Tillväxtverket ut till de lokala utvecklingsgrupperna som bildas inom ramen för landsbygdsprogrammet. Kanaler och kontaktvägar har etablerats och Tillväxtverket ser det som fortsatt betydelsefullt att i handlingsplanens genomförande koppla an till lokala behov och lokala initiativ.

Uppföljning av handlingsplanen

Tillväxtverkets handlingsplan följs upp årligen. Uppföljning sker mot handlingsplanens prioriteringar, planerade insatser och tillgänglig budget. Uppföljningen består av en avstämning mot efterfrågan på projektmedel, antal ansökningar och beslut, inom respektive område.

Kunskap från uppföljningar kommer att användas i det fortsatta genomförandet.

Handlingsplanen och dess resultat publiceras på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se

Bilagor

Bilaga 1: Budget

Bilaga 2a: Bedömningsgrunder för **Kompetensutveckling och information** avseende *Lokal serviceutveckling* (delåtgärd 1.1, 1.2 fokusområde 6b)

Bilaga 2b: Bedömningsgrunder för **Stöd till pilotprojekt och utveckling** avseende *Lokal serviceutveckling* (delåtgärd 16.2 fokusområde 6b)

Bilaga 2c: Bedömningsgrunder för **Information och Rådgivning** avseende *Digitalisering av små företag* (delåtgärd 1.1, 1.2 fokusområde 6a)

Bilaga 2d: Bedömningsgrunder för **Samarbete** avseende *Digitalisering av små företag* (delåtgärd 16.2 fokusområde 6a)

Bilaga 2e: Bedömningsgrunder för **Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd** avseende *Investeringar i rekreation och turism* (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)